

16de Aarg.

1885.

29de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af N. Throndsen.

15de Februar. — 3die Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.-O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„For Hjemmet“

udkommer med to Aft i Omflag to Gange om Maanedn (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit.

Adresse: N. Thronsdien, Box 1014, Decorah, Iowa.

Hegners Møbelmagazin

har et smukt Udvalg af alle Slags saavel elegante som simple Møbler til Møblering af Stadsværelser, Dagligværelser og Soverærelser; elastiske Sengbunde, Lænestole, Gyngestole, Spiseborde med Indfudsplader, Centrumborde af nyeste Façon, Fosfilsken-Vorde, Spejle og ellers Alt, hvad man pleier at finde i en velforlyst Møbelhandel. Gode Varer til rimelige Priser. Afslag mig et Besøg, førend du kober andetsjeds

Mine Møbelrum ligger et Kvartal Nordvest for Milwaukee & St. Paul N. N. Depot. Chs. Hegner.

Meneely & Company, West Troy, N. Y.,

Klokker. Fordelagtigt bekjendt blandt Almenheden siden 1826. Kirke-, Kapel-, Skole-, Brandalarm og andre Klokker; ogsaa forskjellige Slags Klokkespil.

84 41 4 p

Real Estate for Sale.

I have for Sale Town property and improved Farms and can suit almost any kind of wants in this line. The said property is situated in and around the City of Decorah, Winneshiek Co., Iowa. Prices low and terms to suit purchaser.

Apply to
(13 t. f.)

E. P. Johnson,
Office in Adams Block, Decorah, Iowa.

J. J. O. Gremm.

Sælger

Pianoer, Orgler, Violin-Strenger, Sy-Maskiner, Olje, Naale etc.

af bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælges.

Se ind til ham, førend De afflutter Handel med nogen Anden.

Pianoer og Orgler stemmes, og Arbeidet garanteres.

Office i det gamle Post-Office ligeoverfor St. Cloud Hotel.

1 4

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

16de Aarg. }

15de Februar 1885.

} 3die Hefte.

I. Stumringen.

(Fortælling af N. Fries.)

(Fortsættelse.)

Tredie Kapitel.

Bag Jernstænger.

Der ligger en egen Verden for sig selv, udelukket, afspærret fra den øvrige Verden! Tugthusets, Fængslernes Jernstænger er ligesom et stort Forhæng gjen- nem hvilket Menneskelivets Lys derude kun kan falde ind som en graa, farveløs Dæmring! Menneskelivets Lys er Fri- hed, — bag Jernstænger er det ude og forbi med al Frihed! Menneskelivets Lys er Husets og Familiens Lykke ved den hjemlige Arne, — bag Jernstænger er det ude og forbi med denne Lykke! Menneskelivets Lys er Omgang med gode, elskværdige Mennesker, at kunne glæde sig med den Glæde og græde med de Grædende, — bag Jernstænger er det forbi med saadan Omgang!

En mørk, blygraa Himmel ligger over Fængselslivet! Der er det ligegyldigt, om det er Sommer eller Vinter. Kulde eller Hede; — om Foraaret med sit ven- lige Smil, hilser og velsigner Jorden,

eller Hosten med sine Storme rydder Alt bort af Skov og Mark. Alt er li- gegyldigt, — ganske det samme! bestandig mørkt, bestandig Graat i Graat. Vi kunde gjerne have givet ogsaa dette Ka- pitel den Overstrif: „I Stumringen!“

Tugthushængerne drog i lange Rækker ledsagede af Bogteren paa Arbejde. Det var tungt Fæstningsarbejde! De gik, ordnet paa militær Maade, med takt- faste Marschstrid; Ingen turde vige det Mindste ud af Række og Geled! Ingen turde tale med sin Sidemand. Men der drog sig som en sagte Numlen gjen- nem Rækken, et Slags Melodi i den Takt, hvorefter de marscherede. Der var ingen Sang og Klang i denne Melodi, det lod ligesom Stemmen af en Begraved, der dump og underjordiff steg op til de Levendes Forsamling. En Uindviet havde ikke kunnet forstaa Or- dene gjennem denne Numlen, men Fan- gevogteren kjendte Sangen godt, saaledes som den var overleveret fra Fange til

Fange gennem mange Slægter; — den lod saaledes:

„Verden er vid og Vandet er blaat!
 Venner, det faar vel saa være!
 Hvad feiler Jer, er her ikke godt?
 Er Kosten ei god? — er J sære?
 Kun stille, — kun stille, — Tiden den gaar!
 Mens vi er i Skumring og Skygge!

Vinteren gif og Sommer vi fik!
 Venner, det faar vel saa være!
 Høst, Intet er skjult for Fjogens Blit
 Og tung er Lønten at bære.
 Kun stille, — kun stille, — vor Tid den gaar!
 Mens vi er i Skumring og Skygge!”

Det var en uhyggelig Sang! Naar man dertil betragtede disse bleggule, mørke Ansigter, kunde man ud af dem læse sig til alt det Nag og den Haan, al den Trods og Bitterhed, hvormed den ikke angrede Synd stempler et Menneftens ansigt, naar Mennefteshjertet ikke hoier sig under det Ord: „Synden er Menneftets Fordærvelse!”

I den sidste Række gif en stærk bredskuldret Mand med senestærk, trodsig tilbagefastet Næffe. Det sorte, tæt krusede Haar gav dette Hoved et Udtryk af vild Kraft. Dinene stirrede stivt nedad under de sammentrufne Dienbryn. Om de fast sammensluttede Læber laa en Verden fuld af Had og indædt Forbitrelse, som nu, tilbagetrængt af den jernhaarde Tugt, kun ventede det Dieblit, da den med fordærvelig Magt kunde bryde frem.

Det var Tugthussfange No. 13 i Mændenes fjerde Afdeling. Hans Navn var tidligere paa den anden Side af Jernstængerne Wolf Hartmann. Dvirgheden og Opsynsmændene talte ham mellem de farligste Forbrydere, som man aldrig turde slippe ud af Dinene. Derfor maatte han stedse gaa i sidste Række umiddelbar foran Opsynsmanden, der sluttede Toget. Om Ratten sov han

fastlænket med Haandjern paa, fordi han havde gjort et Forsøg paa at flygte.

Den, der havde seet Manden tidligere, vilde neppe nu have kjendt ham igjen. Frisk og glad var han om Morgenens gaaet til sit Arbejde, og naar han om Aftenen kom hjem, var der ingen Træthed at mærke hos ham. Munter satte han sig foran det dampende Fad og lod Mæden smage sig kongelig! Hans hvide Tænder sondermalede det sorte, grove Brød, skaaret i tykke Skiver, saa det var en Lyst at se derpaa. Hans Hustru maatte uvilkaarlig smile over den Ure, han viste hendes Kogekunst. Efter endt Maaltid Kjøle og Halkstorklæde af, den lille Gut paa Knæet, sunget og danset og Gutten løftet stedse høiere og høiere, medens Barnet streg og jublede af Glæde. Naar da tilfaldt den sorte Pibe blev stoppet og tændt, og Hartman magelig udstrakt paa en Bænk pustede hvirvlende Røgskyer i Veiret, kunde Ungen i Verden sole sig som en lykkeligere Mand og Fader end han!

Konen elskede denne Mand med lidenskabelig Hengivenhed. Hans ualminnelige Stykke, hans Dygtighed, hans usforstyrrelig glade Sind, — alt dette var hendes Tilflugt, hvori hun indhylede sig som i et varmt beskyttende Klædebon, — hun draf deraf som af en kostelig, uudtømmelig Brønd. — hun byggede derpaa sit Livs Lykke, sin Fremtid som paa en Klippe.

Men Manden havde med alle sine Fortrin en slem Feil, som maatte blive ham og hans Familie til Fordærvelse. Han var umaadelig sandselig og nydelseslyg. Søndagene var for ham lutter Lykkeheds Dage, intet Andet! ingen Hviledag hverken for Sjæl eller Legeme, men fuld af Uro og Verdenslyst, — ingen Helligdag, thi en høiere Verdens Glæder var ham ubekjendte.

Ligeoverfor hans stærke, enhver Modstand sonderknusende Villie, havde denne svage Kone været fuldkommen magtesløs. Hun vovede undertiden paa den sagtmodigste Maade at høre Driste om engang imellem at være hjemme om Søndagen — men kun Sygdom lod han gjælde som eneste antagelig Grund til at indvilge saadant, og da — gif han alene; — at blive hjemme, han? — nei, det kunde han ikke, det kom aldrig i hans Tanker. Om Søndagen vilde han nyde sit Liv i fulde Drag med berusende Drikke, med Dands, Spil, Sang, Musik og Jubel; det fordrede hans Natur som en uafviselig Ret. Hvem, der vilde have bestridt dette, søgt at overbevise ham om det Urigtige i en saadan Anvendelse af Søndagen, at han paa denne Maade førte et syndigt Liv, vilde han med lynende Dine og krusede Læber maale fra Hoved til Fodsaale, medens Haanden uvilkaarlig knyttedes, og Ryninger gif gjennem hans Lemmer af Lyst til at lade en Saadan gjøre et Lustspring, hvorved han skulde miste baade Syn og Hørelse.

Mandens usædvanlige Arbeidskraft, der af hans Husbond blev sat høi Pris paa og indbragte ham bestandig høiere Dageløn, gjorde det muligt for Familien at leve godt og kraftigt, og uden nogen Indskrænkning i saa Henseende, ogsaa at have Penge tilovers til Søndagsfor nøielser.

Paa denne Maade var der vistnok ingen Tanke om at spare eller have Noget tilovers, dette laa meget fjært fra Wolf Hartmann; han var Diebliffets Barn, — et „igaar“, og „imorgen“, gaves der ikke for ham, og naar hans Kone engang lod falde et Ord om at lægge en Smule tilside, om Sygdom eller andet Uheld skulde indtræffe, da lo han hende saa aabent ind i Ansigtet, at hele Rækken af

hans skinnende hvide Tænder viste sig, strøg derefter sine Skjortærmer høit op, viste hende sine af Musselkraft svulmende Arme og raabte med stolt tilbagekastet Hoved:

„Dette er vor Kapital for Fremtiden og vor Sparebøsse!“

„Men Striften kalder slikt: At holde Kjød for sin Arm!“

Da kom Guds Dom over Manden! da kom det svære, dybe Fald!

Bed et Søndagsgilde paa en Dandsesjal i fuld Belysning fra sunklende Gasfroner, — hvor Mand og Kvinder under brusende Musik, ophidsede af berusende Drikke, stormede afsted i rasende, hvirvlende Dands, udbrød et vildt Slagsmaal.

En saakaldet Gesel, et purt ungt Menneſte havde i Drukkenfab fornærmet en ung Pige, hvis Broder var Wolf Hartmans Ven og Kamerat. Man styttede sig over den Skyldige, der forsvarede sig tappert, dækkede Ryggen og spingede sin en Fod lange, blanke Kniv.

Det var et frygteligt Slagsmaal! man trængte haardt ind paa ham. Fra alle Kanter stimlede berusede Tilskuere sammen i en tæt forvirret Klynge. Kvinderne raabte og skreg; de mere Besindige vilde stifte Fred. Da flere Politibetjente tilsidst trængte sig frem og stillede de skjæpende ad, laa Stridens Ophavsmand, truffet af et Knivstik paa Gulvet, og Wolf Hartmann stod med knyttet Næve og svulmende Pandearer ved Siden af den Døde!

Kniv brugte dog Hartmann aldrig — han forsmædede den som overflødig. Men hvad hjalp det ham? — man fandt mere end en Kniv bortslængt paa Gulvet, — ved hans Klæder klæbede der Blod, — og hvad der var det Bærste, den Dræbtes Uhr fandtes i hans Buzelomme. Han viste ikke selv, hvorledes

det var kommet der, men Politibetjenerne havde truffet det op, da de arresterede ham!

Altsaa Drab og Rov! Derfor fik han ti Aars Tugthusstraf! ti lange, lange, Aar!

Wolf Hartmann holdt sig naturligtvis for ganske uskyldig. Han følte sig ligesom forpligtet til at hjælpe en Ven med at tugte en Bagtaler og Fornærmer. En Kniv havde han ikke havt i sin Haand, og med de tørre Næver kunde han jo ikke have dræbt Mennesket. Uhret maatte en Anden have stukket i hans Lomme!

Men tiltrods herfor var han nu domt for Drab og Rov!

„Ja, ha!“ han slog sig for Panden, „det er til at blive rasende over!“

Regjeringsadvokaten havde jo soleklart beviist hans Skyld! De hoidtse Edsvoorne havde besvaret ethvert Spørgsmaal, der sigtede til at fordomme ham, med „Ja!“ Hans Forsvarers Ord var som talt hen i Veiret!

Ti Aar i Tugthuset! dermed maatte det blive. Og hans arme hjære Kone! — hans prægtige, lille Gut, — hans Konrad! — Ja, de maatte se til, hvorledes de kunde hjælpe sig selv uden ham; hvad betymrede man sig derom? — — —

Saa kom disse To for at tage Afsted med ham! Fangevogteren sagde ham det. Men da udstodte han et fortvivlet Skrig og vilde ikke se dem. — „Jeg kan det ikke,“ stønnede han, „mit Hjerte vilde briste! — Kun hurtigt, — hurtigt afsted! — jo før jo heller bag Jernstængerne i Tugthustroien, paadet de ti Aar desto før kan faa Ende! — eller endnu bedre, at jeg kan faa knuse mit Hoved mod Jernstængerne!“

To Aar af de ti var nu forløbne! to lange Aar! enhver Dag faa lang! og disse to Aar tæller mere end syv hun-

dre Dage. Som en nagende Orm havde Sorg og Forbitrelse ædt sig dybere og dybere ind i dette ulykkelige Menneskebryst!

„Hvad er Menneskedomme og Retfærdighed?“ tænkte han. „O, jeg fjender godt ham, den Skyldige, der saa behændigt viste bag sin Ryg at kaste Kniven bort! — han gif fri bort fra den blodige Dyst og lever nu lystigt og i Glæde, og ler ovenikjøbet ad mig fordi jeg var saa dum og ubehændig ikke tiide at trække mig ud af Legen! — Og Guds Retfærdighed? — ha, hvor er den? Tugthuspriesten snakker jo Noget herom! — Paa fund! Han vil tale om Guds Retfærdighed, han, som sidder i sin lune Stue med Næsen stukket dybt ned i sine Bøger og ved hverken til Hoire eller til Venstre, hvad der foregaar mellem Menneskene derude i Verden. Dersom der gaves en guddommelig Retfærdighed, da sad jo den Skyldige bag Jernstænger og ikke den Uskyldige.“

Hans hjære, trofaste Hustru, havde frevet ham flere Breve til, men de havde kun forbitret ham endnu mere, idet hun anklagede sig selv, fordi hun ikke havde holdt ham tilbage fra hans udsøvede Liv, at hun havde været for svag ligeoverfor ham; nu var den fortjerte Straf kommen over hende. — Skynden er Menneskenes Fordærvelse! — „Da var han bleven rasende, — rev Brevet itu, trampede det under Fødderne, — og besvarede det aldrig!“

„Men hevne mig, det vil jeg!“ mumlede han med sammenbidte Tænder, „hevne mig, naar jeg først er bleven fri!“

Derne var den eneste Tilfredsstillelse, han kunde tænke sig. Han grublede ofte til langt ind i Natten, paa hvad han vel skulde gjøre disse Mennesker, som havde fældet Dommen over ham. Han hadede

dem Alle dødeligt, — disse saakaldte cerebare, ordentlige, uskyldige Mennesker, disse Lys, som ikke have nogen Anelse om, hvad det vil sige, at sidde uskyldig bag Jernstænger. Ja, ja:

„kun stille, kun stille, Tiden den gaar,
Mans vi er i Mærke og Stygge!“

Dg i Mørke og Stygge vil jeg ud-
ruge mine Planer og Anslag, der engang
skal blive til Gjerning og Mandsbaad,
der foragter alle Menneskedomme! Da
vil jeg tilrane mig Rigdom og Guld,
hvor det er at finde, og ingen Mær,
intet Slot, intet Jern skal formaa at
gjøre mig Modstand, jeg vil trænge
mig igjennem. Dg da afsted! — bort,
langt bort, over store Blande for at nyde
Livet og holde mig stadesløs for de ti
Lugthusaar!

Dette var Wolf Hartmans Planer
og Tanker den hele Dag fra Morgen
til den synkende Aften, — dette var hans
Drømme om Natten, naar Jernlænkerne,
der holdt ham fast, klirrede, idet han
uroilig kastede sig omkring paa den haarde
Brist.

Hans Forsøg paa at flygte var imid-
lertid mislykkets, men derfor ingenlunde
opgivet; han grundede fremdeles paa,
hvorledes han skulde formaa at gjøre
det nu tilhyneladende Umulige, muligt.

Medens den ulykkelige Wolf Hart-
mann overlod sig til disse mod Gud og
Mennesker oprørte Planer, sad hans
arme Hustru i det skumle Fattighus,
ernærede sig og sit Barn med Møie og
Arbeide, — græd Taarer over den fine
Bæd under hendes Hænder, der var ind-
viet til Glæden, — pleiede med uendelig
utrættelig Taalmodighed den stakkels,
gigtbrudne, gamle blinde Kone i Kaf-
felønskroen, og glædede sig over sin
lille Gut, naar han med soldede Hænder,
store, blaa, alvorlige Zine og røde Læber

frem sagde sine Bønner. Men over alt
dette laa de uophørlige Tanker om hen-
des hoit elskede Mand som et tykt, fort
Slor. Hun folte dyb Rængsel efter at
hvile sit trætte Hoved i hans stærke Arm,
— at sige ham, hvor kjær hun havde
ham, trods al Eynd og Overtrædelser,
og om at bede ham paa sine Knæ at be-
gynde et nyt Liv, og saaledes ikke alene
med Legemet, men med Sjæl og Hjerte,
udsone Alt, hvad han havde forbrudt!

Al, kunde hun dog blot engang faa se
og tale med ham! havde hun dog blot
en eneste Gang faaet et skriftligt Ord fra
ham, der udtalte Kjærlighed, Rængsel,
Bedrøvelse! Men Intet, — slet Intet
havde hun at lægge som lindrende Salve
paa sit Hjerteskaar, — Intet uden na-
gende, tærende Grindringer om sunden
Lykke og den trykkelige Bevidsthed om
egen Skyld!

Nu havde Barbara sagt, at hun skulde
dog besøge sin Mand, — og det var,
som om et Lys ved disse Ord var faldet
ind i hendes Sjæl og ikke lod hende no-
gen Ro! — Hvorledes skulde hun gjøre
det muligt? — det var en flere Timer
lang Reise med Jernbanen, — og det
kostede Penge. Hun begyndte da at
spare sammen Rejsepenge, hun sparede
for sin egen Mund, indtil hun næsten
led Nød, og heregnede hver Aften, før-
end hun faldt i Søvn, hvor længe det
endnu kunde være, inden hun havde,
hvad der udtrævedes. Og derpaa ud-
malte hun i Tankerne, hvorledes det
vilde være at se ham igjen, naar hun
traadte ind til ham og spurgte: om han
ganske havde glemt hende og sit Barn?

Skulde hun tage Gutten med? — ja,
hun maatte have ham med; hun kunde
ikke undvære ham, og desuden maatte
Faderen se, hvor meget han var voret,
hvor smuk og stærk han var bleven! og
tillige maatte Gutten lære at kjende Fa-

deren, for at de kunde finde hinanden igjen, naar de ti Aar var forløbne. Endnu ved jo BARNET ikke den Skam, som hviler paa hans Fader. Al, om det altid kunde blive skjult for ham!

Endelig talte hun til Mor Kruse om sin Rejseplan, at hun næsten havde sparet de fornødne Penge sammen, og bad om hendes Raad.

Da rettede den Gamle sig høit op, hævdede den høire Haand i Beiret, viste med Fingeren opad og sagde med sin milde, velslydende Stemme fast og afgjørende:

„Gaa med Gud, min Datter! dette er din Veil!“ Vor Herre og Frelser siger: „Jeg er ikke kommen som Læge for de Sunde, men for de Syge, der have Lægedom behov!“ Gaa hen og op-søg det tabte Faar og sig ham dette; fortæl ham: „at Englene i Himlen glæde sig mere over en Synder, der omvender sig end over ni og nitti Retfærdige!“ Gaa hen og fortæl ham det! —

Derpaa bad hun om at faa hen til sig sin gamle Søndagskofte, og med sine stive, kramme Fingre sprettede hun op en skjult Fjold og tog ud deraf tre haarde Daler, som i flere Aar havde ligget gjemte der. Denne lille Skat havde været bestemt til at forstøffe den Gamle en anstændig Rigdragt og Svøb, men nu var her en meget vigtigere Anvendelse for den; disse Penge skulde nu fuldstændiggjøre de endnu manglende Rejsepenge. Idet hun overrakte dem til Broderdatteren, sagde hun:

„Gutten maa du naturligvis tage med, at han kan læse sin Bøn for Faderen. Jeg kan nok hjælpe mig alene den Dag du er borte; og jeg vil herhjemme bede den hjære Herre Gud, at han vil give dig sine Engle med paa Veien!“

Da den Gamle handlede og talte saa-

ledes, forekom det Hartmans Kone, som om hun saa en af Guds Hellige ind i Ansigtet. Hun gif sagte hen til hende, knælte ned foran den Gamle, som lagde sin Haand paa hendes Hoved, medens Læberne langsomt og høitideligt udtalte:

„Herren velsigne din Udgang og Indgang fra nu af og til evig Tid!“

Dagen derefter reiste Moder og Søn til den Provindsby, hvori Strafanstalten var. Barbara havde raadet hende til at ubbede sig en Samtale med Direktøren; dette gjorde hun.

Direktøren lod hende komme ind til sig. Det var en aldrende Mand med blaa Brillen og bag disse sad et Par skarpe, blinkende Dine, hvormed han længe og gjennemtrængende maalte den stakkels Kone, idet hun nærmede sig. Efterat have hørt hendes sagte og bange fremførte Begjering, svarede han:

„Det er saa sin egen Sag at give en Saadan Tilladelse. Naar det gjælder Straffanger, der opfører sig vel, har jeg ingen Betænkeligheder; men Deres Mand har gjort et Forsøg paa at flygte, og en Saadan kan man ikke yde nogen Begunstigelse. Jeg vil dog for Deres Skyld, denne Gang tillade det. De kan saa gjense Deres Mand i min Nærværelse!“

Derpaa befalede han, at man skulde bringe Straffangen No. 13 af fjerde Mandssafdeling.

Der indtraadte nu en Pause, der forekom den ventende Husfru med det bankende Hjerter uendelig lang. Konrad derimod sandt rigelig Underholdning i uafslædig at betragte Manden, som i Embedsuniform med Guldtreser paa sad ved Skrivebordet med Hovedet støttet til Haanden. I Guttens Hoved gif der mange Tanker rundt. Da han udenfor spurgte sin Moder:

„Hvem eier dette store Hus?“ havde hun spæret:

„Kongen!“ — Nu trak han Moderen sagte i Skjortet og hvæfede: „Er det Kongen?“

Da aabnede Døren sig langsomt, — næsten døvelende, og — Tugthusfange Wolf Hartmann traadte ind i Bærelset. Hans første Blik faldt paa Hustru og Barn! — Han udstødte en dump Lyd, det var intet Skrig, intet Suk, — det var, som naar man slaar paa en Klokke, der er brusten. Han lod Hovedet hænge dybt ned over det brede Bryst og dreiede sig om, som om han vilde vende hende ryggen. Da kunde den stakkels Kone ikke længer holde sig, hun rev Barnet med sig og fastede sig ned foran den mørke Mand's Fodder.

„Wolf“, raabte hun, „Wolf er det dig? — er det virkelig dig? O, Wolf, — jeg kjender dig ikke igjen! vil du da slet ikke vide noget af os?“

Mere kunde hun ikke sige, hun greb hans Haand og pressede den til sine Læber, til sine grædende Dine og overstrømmede den med sine Taarer.

Da blev den stærke Mand rystet, — der kjæmpede sig frem af hans Bryst ligesom en Hulken, — hans mørke Ansigt blev dødblegt — og der gik pludselige Bevægelser og Trækninger over det som Lynglint, — tale kunde han ikke.

Direktoren sad stille der paa sin Stol, men hans skarpe, gjennemtrængende Dine hvilede uafbrudt paa de Tre i Hjørnet ved Døren.

Den stakkels lille Gut var bleven ganske bange, han forstod ikke Sagen rigtig, men det forekom ham vel, at ogsaa han maatte sige noget, og han ntrede derfor trohjertet:

„Engel-Tante har sagt, at jeg skal holde min Bøn for dig,“ og derpaa

fremfagde han sin lille Bøn om: „Morgenstjernen stor og skøn, Som viste Veien til Guds Son!“ Han foldede under Læzningen ogsaa andægtig sine smaa Hænder. Da maatte Direktoren vise noget Vaadt af sine Brillleglas.

Faderen boiede sig ned, tog Gutten paa sine Arme og saa ham længe og dybt ind i de klare, blaa Dine, og Konrad som paa engang var bleven tillidsfuld og fortrolig, strøg med Haanden over Faderens paa Fangeris fort afflippe, tykke Haar og spurgte:

„Far, hvorfor har du saa kort Haar?“

Da fattede Hartmann Barnet hurtigt ned paa Gulvet og mumlede:

„Jeg vilde ønske, jeg var død!“

Hartmanns Kone havde imidlertid fattet sig noget, og fortalte, hvorledes hun med Barnet slog sig igjennem, at det gik hende ganske godt hos den gamle Tante i Knuds Hus. Han skulde ikke sørge og være bekymret for hendes Skjld, hun vilde nok holde ud de saa Aar.

Da saa Wolf Hartmann med et dybt, sorgmodigt Udtryk længe paa sin trofaste Hustru og sagde alvorlig og bestemt:

„Men Anna, den Dag lever du ikke, naar jeg kommer herfra! og hvad da?“ — og dermed lagde han Haanden paa Konrads Hoved.

Alt, han kunde nok tale saaledes, endstjønt det næsten var grusomt; thi hun saa nedbrudt, bleg og fin ud, og under de store, i Taarer svømmede Dine laa et blaaligt Skjær. Saaledes dannede hun en paafaldende Kontrast til den stærke, bredskuldrede Mand i Tugthus-trøien, der stod foran hende.

Pludselig lagde han sin Mund ned til hendes Dre og spurgte:

„Tror du det ogsaa?“

En heftig Bæven for gjennem den arme Kone, hun vidste ikke, enten hun

skulde sige ja, eller — nei! og hun følte, at han saa paa hende med Dine, hvori der brændte to Fjdslsruer.

Smidlertid var Konrad gaaet sagte rundt omkring sin Fader og havde betragtet ham paa alle Sider fra øverst til nederst. Nu bukkede han sig ned og nappede med Fingrene i Jernringen der sad om hans Fod og spurgte:

„Hvorfor har du denne Ring om Foden, Far?“

Da gjorde Wolf Hartmann en heftig Bevægelse, som om han med Foden vilde sparke Barket langt bort. I samme Dieblis saa Direktøren paa sit Uhr, ringede paa en Klokke, og Straffangen No. 13 blev ført bort.

Direktøren lod den arme, bedrøvede Kone en Tid i Stilhed græde ud, derpaa begyndte han en Samtale med hende, bad hende fortælle ham, hvorledes hun havde levet med sin Mand, og hvorledes det var gaaet til, at de paa denne Maade var bleven skilt ad.

Hun berettede det Hele paa sin stille, bestedne Maade, med et til Døden bedrøvet Hjerte. Men den egentlige Sammenhæng med den skrækkelige Begivenhed, der havde ført hendes Mand til dette Sted, vidste hun ikke Meget om; hun havde naturligvis Intet seet i den larmende Drimmel og Trængsel, som da opstod; kun et var hun overbevist om, at hendes Mand aldrig bar Kniv paa sig, naar han gik ud om Søndagen.

Efter denne Samtale gjennembladede Direktøren de Akter, der vedkom Hartmans Sag, lod ham ogsaa engang tomme til sig, men da var Mennefsket igjen saa haardt, saa fuldt af lutter Haan og indædt Harm, at der Intet var at gjøre med ham.

Direktøren tænkte ved sig selv: Er han kommen ind med Urette, saa holdes

han med Kette inde; lod man ham gaa, vilde han snart stifte Verden i Brand.

Moder og Son vendte samme Dag tilbage til den mørke, fattige Bagstue i Knuds Bolig, og da Konrad var bragt i Seng, maatte hans Moder fortælle, hvad hun havde oplevet. At, hun gjorde det med Suk og Taarer, med dybt bedrøvet Sjel. Hun havde ingen Trost taget med sig hjem, hendes Hjerte var tvertimod bleven endnu tungere.

Da hun havde endt sin haablose Meddelelse, sad den gamle Engel Kruse ganske stille tilbagefunken i sig selv, — tilsidst sagde hun rolig og trøstet:

„Vær ikke saa bedrøvet min Datter, hold dig fast til det Ord:

„Hans Raad er underligt, men han fører alting herligt ud!“ — Faar vi ikke se det her, — saa hisset!“ og hun vinkede sagte med Haanden mod Himlen.

Gjennem de Hevontanker og Flugtplaener, som Wolf Hartmann nærrede, trængte ogsaa andre Tanker, Billeder og Skikkelser sig frem. Han havde engang i en Prædiken hørt det Ord:

„Deres Dnm dør ikke, og deres Fjds sluffes ikke!“

Han foresatte sig ellers fast og bestemt slet Intet at høre, af hvad der blev ham „forepræket“, og tvang sig med Magt til at tænke paa noget Andet, naar han ikke kunde undgaa at høre en Prædiken. Men dette Ord var dog imod hans Villie blevet hængende. Da han nu ogsaa atter og atter maatte tænke paa, at hans lille Gut havde spurgt, hvorfor hans Haar var saa kort afklippet og hvorfor han bar en Jernring om Foden, — da var det ham, som om han følte, — den nagende Dnm, som ikke dør, og den brændende Fjds, som ikke udsluffes. Da kunde han vel for en

Tid forglemme den Uret hans jordiske | mestke Dommer gjorde ham Uret. Dog
 Dommere havde gjort ham, og sagte, i | gjaldt det endnu om hans arme Sjæl:
 Baggrunden af hans Sjæl dukkede det | „Vi sidde i Mørke og Snygge!“
 Spørgsmaal op: Om ogsaa hans him- | (Mere.)

Fru Didrikke Brandt, født Ottesen.

Født 9de Marts 1827 i Sande i Farlsberg.
 Gift 26de August 1856 med Pastor N. Brandt.
 Levede og virkede i Decorah, Iowa, fra 1865 til 1884.
 Hensov i Cleveland, Ohio, den 21de Januar 1885.
 Stedet til Jorden i Decorah, Iowa, den 25de Januar 1885.

Farvel og Tak, du ædle Kvinde,
 For hvad blandt os du led og stred!
 Betsignet være skal dit Minde,
 Dit Stov nu hvile her i Fred!
 Du virked for en hellig Sag
 Med ærlig Mand og Hjertelag.

Du var en Hjælp for Hus og Kirke
 I denne Bestens Folkehavn;
 Du viste, hvad det var at virke
 Utrættelig til Andres Gavn.
 Dit Fordelev er rundet ud,
 Nu har du alt dit Liv i Gud.

Farvel og Tak fra Mænd og Kvinder!
 Nu hvil fra alt dit Arbeid sødt!
 Naar Sorgens Limeglas udrinder,
 Da bliver Glædens Høitid sødt.
 Ved Korsets Fod, i Smertens Daab
 Indvies Evighedens Haab.

R. Thr.

Et helligt Billede.

Firmaet Lambrecht & Lange jr. i St. Louis, Mo., har udgivet en smuk Vitografi, der fremstiller et Billede af den tornefrøede Frelser paa Veien til Golgatha. Billedet siges at være udført efter en Kopi i Staalstik af Rafael Santios berømte Maleri, Korsbryden (il spasimo di Sicilia), fra Aaret 1517. Der er ingen Grund til at tvivle om, at det forholder sig saa; der eksisterer et saadant Maleri af Rafael, — ifølge Spamers Konversationslexikon er Originalen i Madrid, — og sjønt Medskriveren heraf ikke gjør Fordring paa at være Kunstskjender, saa tør han dog sige, at Billedet er i høi Grad ædelt og opbyggeligt og vilde være det rette Billede at have i Huset, naar det blev indfattet i en passende Ramme. Kunstneren har fremstillet det Dieblit, da Simon af Cyrene er bleven tvungen til at tage den tunge Bryrde fra den af Udmattelse segnende Frelser's Skuldre, hvorfor man ser Korset svævende som en Tingge over hans Hoved. Er det først afgjort, at det er en med Trostfab og Kunstdygtighed udført Kopi af Rafaels Maleri, da behøver man ikke at sige mere til dets Anbefaling. Rafaels Maleri forestiller det hele Optog og har en Mængde Figurer; den her omtalte Vitografi er kun et Brystbillede af Hovedpersonen, Kristus. Billedet er 24 X 32 Tommer og sendes pr. Post for \$2.00 ved Henvendelse til Lambrecht & Lange jr, Cor. Texas Ave. and Miami Str., St. Louis, Mo.

FROM IOWA'S AUDITOR OF STATE.

Des Moines, January 8, 1885.

TO WHOM IT MAY CONCERN:

The numerous inquiries received at this office concerning the status of certain organizations claiming to write insurance upon the assessment plan, makes it necessary to adopt this method of furnishing information upon the subject, in order to avoid encroachment upon the time which should be given to the legitimate business of the office.

While the Auditor of State has general supervision of Insurance Companies organized under or operating in the State by virtue of Chapters 4 and 5 of Title 9 of the Code and the amendments thereto, he has no jurisdiction over any Insurance Organization that does not come within the provisions of said laws.

Organizations doing business upon the assessment plan, agreeing only to pay to the beneficiary such a portion of an assessment upon its so-called members as may be voluntarily contributed within a given time, are in no sense such Insurance Companies as are contemplated by Chapter 5, Title 9 of the Code, but are instead,

simply organized Collection Agencies, whatever may be the name by them assumed.

By the provisions of Section 1160 of the Code, all Co-operative Assessment Insurance Societies, both Fire and Life, are, *within certain limits*, exempted from compliance with the Insurance laws, and consequently from the supervision of the Auditor of State. The Auditor can have no official knowledge of their standing or reliability, and is not sufficiently familiar with the character of their officers and managers to enable him to advise individuals in special cases.

While such Associations may or may not have a legal organization under the *general* incorporation laws of the State, they are not required to, do not and cannot comply with the insurance laws.

Their standing and reliability depends not only upon the feasibility of their respective plans, which range all the way from the apparently practicable down to the most absurdly impossible, but in addition, are also wholly contingent upon the faithful contributions of the members and the honesty of their managers.

None of these Associations have any money or securities on deposit with any State officer, as such, nor anywhere else by requirement of law or any other State authority. Whatever of funds they may have accumulated for any purpose, under any name, are wholly under the control of their managers, in accordance with contracts of their own stipulating. The members of these Associations and their legal representatives are the only persons who have any legal right to inquire into their affairs or demand information in relation thereto.

The exemptions of Section 1160 apply exclusively to an association of persons "making mutual pledges and giving valid obligations *to each other for their own* insurance from loss by fire or death, or loss or damage by tornadoes, lightning, hailstorms, cyclones or windstorms." Any Association that goes beyond the limit of the specifications above mentioned, by attempting to insure property not owned by *one* of their own members, or attempts to insure against loss or damage to live stock by accident, disease or theft, or attempts to carry on accident, endowment or any other kind of Insurance than that above specified, thereby becomes amenable to the insurance laws and the individual transgressor is liable to prosecution for a violation of law and subject to a fine of one Thousand Dollars and imprisonment of six months in the county jail.

Whatever of merit there may be in any of the almost innumerable Co-operative Insurance *theories*, it is very difficult to see how a deliberate, open violation of law on the part of the managers of such Association can proceed from honest motives.

The officers, managers and agents of all Associations that carry

the brand of dishonesty upon their face by assuming to furnish indemnity that the law does not authorize, are justly entitled to the condemnation rather than the support of the public.

It is the duty of every good citizen to sustain the laws under which he lives and to which he looks for the protection of his interests, by assisting in the prosecution of those who trample upon and violate them.

While it is no more the duty of the Auditor of State than that of any other person to prosecute those who violate the law, yet, if any reputable citizen has knowledge of the violation of any of the Insurance laws and will make an affidavit of the facts in writing before a competent officer and will send such affidavit properly authenticated, to this office, together with the name and residence of another reputable witness to the same facts, the matter will receive such attention as may seem to be warranted by the circumstances.

Every officer, manager or agent doing or attempting to do business in this State for any Assessment Life Insurance Association from another State that has not "a guaranteed capital of One Hundred Thousand Dollars in the State in which it was organized," thereby violates the law and is liable to prosecution.

Respectfully,

J. L. Brown,

Auditor of State.

Profesjor Dr. Christopher Hansteen.

Christopher Hansteen var født i Kristiania den 26de September 1784, hvor hans Fader var Toldinspektør. Moderen var en Slægtning af den bekjendte Filosof, Statsraad N. Trefschow. Christopher indfattes i Kristiania lærde Skole og blev 1802 dimitteret til Kjøbenhavn, hvor han derpaa begyndte at lægge sig efter Lærmyndigheden. I Maret 1806 blev han Adjunkt ved den lærde Skole i Frederiksborg. Det juridiske Studium, hvortil han ikke folte noget indre Kald, ombyttedes snart med Naturvidenskabernes, en videnskabelig Selskab, som snart skulde bringe den ivrige Forskers Navn udover Verden og give ham et udoeligt

Minde. Da Videnskabernes Selskab i 1812 havde stillet en Prisopgave om Magnetismen, besvarede Hansteen denne i sit Skrift „om Magnetismen i Almindelighed og i Særdeleshed om Jordens Magnetisme,“ hvilket vandt Prisen, og dette var den nærmeste Anledning til, at han udnævntes til Lektor i den anvendte Mathematik og Astronomi ved det nyoprettede Universitet i Kristiania, hvorhen han begav sig i 1814. Hansteens ovennævnte Skrift var af gennemgribende Betydning, thi han leverede her Declinationskart for 10 forskjellige Aar, mellem Aarene 1600 og 1800, medens man tidligere kun havde havt Kart over Mis-

visningen for Aaret 1700, hvilket desuden alene gjaldt det atlantiske Hav, og et andet mindre fuldkomment for 1770. Hansteen havde i denne Anledning gennemgaaet alle til den Tid bekendte Rejsebeskrivelser fra Amerikas opdagelse, samt alle de haandskrevne Skibsjournaler, som fandtes i det asiatiske Kompagnis Arkiv. Dette havde til Folge, at alle de Jagttagelser, som skede rundt om i Landene ved fremmede Naturforskere, sendtes Hansteen, og da han selv foretog mange Rejser, bleve hans Jagttagelser paalideligere Dag for Dag. I Aaret 1826 kunde Hansteen levere det første Kart over Intensiteten, som omfattede den største Del af Amerika, Europa og Afrika. Men fra det Sted, hvor det var Hansteen mest om gjore at faa sikre og paalidelige Jagttagelser, nemlig fra Sibirien, savnede han næsten enhver Underretning, og det var derfor, han søgte og fik offentlig Understøttelse til en Rejse i det nordlige Asien, som han foretog i Aarene 1828—30. Efter denne videnskabelige „Opdagelsesrejse“ saa Hansteen sig istand til i 1832 at levere det første Universal-kart over Intensiteten.

I Norge maatte Hansteen begynde sin Virksomhed under høist uheldige Vilkaar, da den nye Stat var blottet for de fleste videnskabelige Hjelpeklæder og Statens Evner kun ringe til under de forstyrrede Pengeforhold at anstafte det Fornødne. Han laante en Speilsextant, et Pendel- uhr og et Kronometer. Hansteen boede dengang i Hølestrædet og i et lidet Væsthus, som laa i hans Have, indrettede han Norges første Observatorium. I Aaret 1816 lod Universitetet opføre et lidet ottekantet Træhus ved Sobatteriet paa Akerhus Fæstning, og efterhaanden forvædes Instrumenternes Tal. Det blev da herved Hansteen muligt nøiere at

bestemme Kristianias Længde, som fandtes at være omirent 4 Minuter vestligere end før antaget. Hansteen virkede som Professor ved Norges Universitet fra 1814 til 1861, i hvilket Aar han tog Afsted. I Aaret 1823 grundlagde han „Magasin for Naturvidenskabernes“, hvori han offentliggjorde mange af sine Afhandlinger, der altid vakte stor Opsigt i den lærde Verden. I 1835 skrev han en Lærebog i Plangeometri og udgav (1836—38) en Lærebog i Mechanik i 2 Bind. Sin sibiriske Rejse har han skildret i livlige og friske Skitser, som han tildels meddelte i norsk Folkekalender, men siden udgav særskilt og da tilige paa Tydskt og Fransk.

Hansteen var Medlem af en Mængde lærde Selskaber, af hvilke kan nævnes Videnskabselskaberne i Trondhjem, Stockholm, Kjøbenhavn og Kristiania det naturhistoriske Selskab i Edingburgh, Videnskabselskaberne i Upsala, Berlin, Petersborg, Gotheborg, Paris, Palermo, Moskva, London, Bæssel o. s. v. Hansteen var fremdeles Ridder af en hel Del skandinaviske og fremmede Ordener. I 1856 fejrede han sit 50 Aars Embedsjubilæum, i hvilken Anledning hans Marmorbuste opstilledes i Studenter-samfundet, og Universitetet slog en Medalje over ham med Indskrift: Splendet in orbe decus (i: hans Være straalere i Verden). Ved samme Leilighed overræftes ham Medaljen for Borgerdaad i Guld.

Hansteen afgik ved Døden den 15de April 1873 og begravedes fra Universitetets Forhal under stor Deltagelse. Prof. Dr. O. J. Broch holdt Mindetalen over den Afdøde og Studenterne affang en af Bjørnstjerne Bjørnson forfattet Sang.

(Efter Illustr. Familieblad).

Mekka og Medina.

To Dagsreiser fra Dschidda, som er den største Handelsstad ved det røde Hav og den vakreste By i Arabien, og som altid er meget belivet under Pilegrims-tiden, ligger Staden Mekka. Vandringsmaalet for troende Muselmænd fra alle Dele af den gamle Verden. Stadens store „Hellighed“ tillader ikke nogen „Vantroende“ at gjøre den uren med sin Fod, og tun ved at forklæde sig og give sig ud for muhamedanske Pilegrime lykkedes det Seetzen, Burkhardt og andre Europæere at besøge Muhammeds Fødselssted og det „hellige“ Kaaba. Denne Stad som af andægtige Muselmænd har faaet hundrede skjønne Tilnavne, saasom: „Stadernes Moder,“ „den ædle,“ „de Troendes Distrikt“ o. s. v., ligger i en trang Dal, omgivet af nøgne Bjerge. Den hører til de smukkeste Byer i Orienten, Gaderne er brede og temmelig regelmæssige, Husene ofte 3 Etager høie, byggede af Sten og forsynede med Vinduer paa den mod Gaden vendende Side. Den forsvares af 3 Citadeller. Hvor lidet Naturen end har gjort til dens Forsjønelse, da nemlig Diet intetsteds vederkvæges ved Skyet af et Træ eller en grøn Flek, har den dog under Balfartstiden et meget livligt Udseende, da alle Gader er fulde af Pilegrime, og velsforsynede Butiker overalt bærer Orientens Skatte tilstue. Da samler sig nemlig de Troende fra Tykket, Lilleasien og Syrien i den store Balfartskarabane, som anføres af Paschaen af Damaskus, fremdeles Karabannerne fra Bagdad og Basra med de kjærtteste Perser, samt alle de mindre Pilegrimstog, som er strømmede til fra Bahrein og Medsched, Yemen og Hadramaut; endvidere er ankomne Pilegrimene fra det fjerne Mograb, der

ligger ved Atlanterhavets Kyster, fra Marokko og den store Ørten, fra Algier, Tunis og Tripolis, samt det store Tog, som fra den frugtbare Nildal har taget Veien omkring det røde Hav. Fra Dschidda er de komne, som har betroet sig til det „soigefulde Hav,“ nemlig Pilegrimene fra det fjerne Østen, fra Indien, Beludshistan og Afghanistan og fra den persiske Havbugts Kyster, fra Oman og Sydarabien tillige med Afrikanerne fra Havnene ved Berberah, Zeila og Massajava, Kossfeir og Suez, samt de Sorter fra Sudan, som har indstibet sig i Suakin. Naar en Ørtenstad paa 50,000 Mennesker faar en saadan Tilvæxt, der ofte kan overstige 100,000 Mennesker og 500,000 Kameler, opstaar der en usædvanlig Rørelse blot for at tilveiebringe de nødvendige Levnetsmidler. Dog finder man i Mekka ingen offentlige Bygninger eller Paladser, ingen offentlige Funktionærer, der sørger for de Rejsende eller for deres Underhold.

Den store Moske, som ogsaa kaldes ret og slet El Haram, Helligdommen, bestaar af et Gaardsrum paa 250 Skridts Længde og 200 Skridts Bredde; ved Hjælp af en tredobbelt Række Buegange har dette Rum et Tag med omtrent halvandet hundrede Kupler og indeholder Kaaba, Brønden Zemzem og flere andre „Helligdomme.“ Eno ottokantede Minaretter hæver sig fra den om Moskseen gaaende Mur, og 19 Porte eller Hvelvinger, som aldrig lukkes, fører til det Indre. Den fornemste Port er „Belkomstporten“. De Pilegrime, som for første Gang betræde Moskseen, maa ved sin Indtræden udtale de Ord: Allah, giv, at denne Indtrædelse maa worde mig til Held.“ Midt paa Pladsen staar det „hellige Kaaba,“ en tærningagtig Byg-

ning, 34 Fod høi og 27 Fod bred. Dets Indre bestaar kun af et tomt Rum, hvis Loft bliver baaret af to Soiler. Efter Sagnet er Kaaba bleven bygget i Himmelen 2000 Aar for Verdens Skabelse. Adam opbyggede en ny paa Jorden lodret under det Sted, hvor den himmelske staar. 10.000 Engle blev satte til dens Bevogtning; alligevel gif den tilgrunde i Syndfloden. Abraham oprettede den igjen ved sin Søn Ismaels og Erkeengelen Gabriels Hjælp. Den Sidste overbragte den langagtige, runde, mørkebrune Sten, som er bleven farvet sort af de Taarer, som Abraham fældte paa den over Menneftenes Synder. Denne sorte Sten er gjennem Aarhundreder bleven saa afglattet af Millioner Rygs og Berørelser, at dens egentlige Bestaaffenhed er meget vanskelig at bestemme. Nogle anse den for et Stykke Lava, Andre for en Meteorsten. Kaaba er udvendig og indvendig beklædt. Den udvendige Beklædning kaldes Kisva og bestaar af et Forhæng af Silke og Bomuld, som bliver fornyet, hver Gang en ny Sultan bestiger Thronen. Paa en bred Strimmel findes der broderet i Guld fromme Ordspog og Islams Troesbekjendelse: „Der gives ingen Gud uden Gud, og Muhamed er Guds Profet.“ Tidligere skal den hele Koran have været indstreven paa dette Forhæng.

Dorene har særdeles prægtige Forhæng af rød Silke, helt og holdent broderede med Guld og Sølv. I Forhængget er der anbragt Abninger foran den sorte Sten, som enhver Pilegrim maa kysse under Processionen, og ligeledes foran en anden Sten, „Bonnens Sten“, som Pilegrimene kun berøre. Den indre Beklædning er et rosenrødt Silkestof, som hvert Aar sendes nyt fra Konstantinopel og er en Gave fra Storsultanen

ligesom det ydre Forhæng. De gamle Forhæng blive sonderstaarne og folgte stykkevis til Pilegrimene, der tage dem med hjem som Amuletter*) og til Erindring. Rundt om Kaaba er der en smuk Brolægning af Marmor, omgivet af 32 forgyldte Broncesoiler, som er forbundne med hinanden ved Jernstænger; paa enhver af disse hænger 7 Lamper, som tændes hver Aften ved Solens Nedgang. Paa den anden Side af Soilerne staar den Bygning, hvor Brønden Jemzem er. Efter Sagnet er dette den Kilde, som Herrens Engel viste Hagar, da hun med Ismael var jaget ud i Ørtenen af Abraham, og begge stod i Fare for at omkomme af Tørst (1 Moseb. 21, 19). Mekka har formodentlig denne Kilde at takke for sin Tilværelse; thi i flere Miles Omkreds gives der intet andet ferskt Vand. Den ansees af den troende Muselman for et useilbarligt Hjælpemiddel mod alle Sygdomme, og Pilegrimen drikker under sit Ophold i Mekka saameget deraf, som han er istand til, og tager desuden med sig hjem en Krukke fyldt dermed. Brøndjernerne trække Vandet op i Læderspand og række det til Pilegrimene i Staalet.

Ret overfor Kaabas fire Sider er der fire smaa nette Bygninger, hvor de fire rettroende (sunnitiske) Sektens Imamer tage Plads, naar de forelæse Bønnerne. Den største Del af Pladsen er bestrøet med grov Sand, hvor der opholder sig mange Duer, hvis Fodring Pilegrimene anse for en fortjensfuld og gudfrøgtig Handling. Næsten hele Dagen og især om Aftenen synes Moskæen mere at være et offentligt Forsamlingssted end et

*) En Amulet betyder et Tryllemiddel, som overtroiske Mennefter bære paa sig i den Tanke, at det skal beskytte dem mod „Trolldom“, Sygdom, Ulykke o. s. v.

Tempel; mange Grupper føre en høiligt Samtale, Andre spise eller sove, atter Andre beskæftige sig med Læsning af Koranen eller med at høre paa de lærde Ulemaers*) Foredrag, medens store Skarer af Betlere og Syge ligge leirede i Soilehallerne. Paa den Tid, da Aftenbønnen holdes, bliver Jorden belagt med store Tæpper, og om Raabaen forsamler sig nu i store Kredse de mange Tusinder af Pilegrime, ned Ansigtet vendt mod Helligdommen. En Iman stiller sig ved Raabas Indgang, og hans Ræbøininger efterlignes af den hele forsamlede Mængde. Den høitidelige Stilhed, som herfter under denne Andagt, der forrettes af en saa stor Menestemasse fra tre Verdensdele, endvidere Ulyglandsen fra de tusinde Lamper, som brænder paa Pladsen og rundt om, har noget forunderligt Fæstligt ved sig.

Den Pilegrim, som har forrettet alle forefrevne Bønner i den store Møtte, kysset den sorte Sten og drukket af Zemen, har dog endnu ingen Ret til Hædersnavnet „Hadschi**“), saalænge han ikke har gjort Valfart til Bjerget Arafat. Dette „Barmhjertighedens Bjerg“ ligger omtrent tre Mile øst for Mekka og er 60 Meter høit. Ved dets Fod udstrækker der sig en vid Sandflekk, hvor Pilegrimene leie sig med sine Kameler. Alle Pilegrimene er forpligtede til paa en vis bestemt Dag, strax efter Valfartstidens Begyndelse, at begive sig hen til dette Bjerg, overvære en 3 Timers Præ-

diken, som en Katib, der sidder paa en Kamel oppe paa Bjergets Top, holder for den forsamlede Mængde, og forrette visse forefrevne Bønner. Pilegrimene, som i Mekka stedse er adspredte, kan man her paa en og samme Tid overflue med et eneste Blik, og der gives neppe i hele Verden noget andet Sted, hvor man paa saa lidet Rum kan se saa mange Slags Folk i de mangfoldigste Dragter og høre saa mange forskellige Sprog. Naar der er 600,000 Pilegrime tilstede, sige Araberne, da stige Engle ned fra Himmelen for at gjøre Tallet fuldt. Paa Bjerget Arafat skal Adam have fundet Eva igjen efter lang Skilsmisse og flere Aars Vandring over Jorden.

Paa Rejsten til Arafat komme Pilegrimene gjennem Dalen Muna. Her staar tre Soiler, som betegne de Steder, „hvor Abraham ved Stenkast drev Djævelen paa Flugt,“ da denne forsøgte at føre ham vild paa hans Tilbagekomst fra Bjerget Arafat. Enhver „Troende“ forretter ved disse Djævelsoiler „Stenkastningens“ Ceremoni, som bestaar i kaste Stene paa en Stenhob („den store Satan“) og derefter at ofre et Faar eller en Gjed, som man af den Grund maa bringe med sig. Tusinder af Dyr, ogsaa Dyr og Kameler, blive her nedslægtede paa en og samme Dag, og det rødsomme Offersted udbreder en forfærdelig Stank. Paa et Bjerg bag Muna viser man ogsaa det Sted, hvor Adam skal være bleven begravet.

Et Medina d. e. Staden indtager den anden Plads i Muhamedanernes hellige Land og ligger paa den vide Høiflette, hvoraf Mellemarabien bestaar. Mange Pilegrime valfarte ogsaa til dette Sted, der blev et Tilflugtssted for „Profeten“ efter hans Flugt fra Mekka, og som opbevarer hans Ben. Afstanden mellem de 2 Byer er omtrent 50 g. Mile. Me-

*) De muhamedanske Theologer, som de uden ogsaa er Ketslærde, kaldes Ulemaer.

**) Enhver rettroende Muselman maa ifølge Koranen gjøre det til sin helligste Pligt i det Mindste en Gang i sit Liv at besøge Mekka. Denne Valfart kaldes Hadsch (Pilegrimsrejse) og Pilegrimen Hadschi.

dina er omgiden af Haver og dyrkede Marker, der forsyne den med Hvede, Byg og en fortrinlig Sort Dadler. I den østlige Ende af Byen ligger den store Moske, der ligeledes kaldes El Haram og bestaar ligesom dens Forbillede i Mekka af en af Soilehaller begrændset Plads, som dog vistnok her er mindre. I det sydsøstlige Hjørne staar Muhameds Gravmæle, en firkantet Bygning af sorte Stene, hvor han hviler i en med Solv beklædt Ligkiste ved Siden af sine Efterfølgere Abu-Bekr og Omar. Gravmælet er skjult af et Silkeforhæng, som er gjennembævet med mange Prydelser og Indskrifter i forskjellige Farver og som ogsaa bliver sendt nyt fra Konstantinopel ved hvert Thronløfte. Det gamle Forhæng bliver derpaa sendt tilbage til Konstantinopel for at bedække Sultanernes Grave. Glaslamper oplyse Gravmælet om Natten, og dets Kuppel hæver sig med sin forgyldte Halvmaane høit over de andre Kuppeler i Moskeen.

Strax efter sin Ankomst maa Pilegrimen tage et fuldstændigt Bad og salve sig med vellugtende Sager. Eaasnari han faar Die paa Moskeen, maa han fremsige nogle korte Bønner. En Tempeltjener lader ham derpaa træde ind gennem Hovedindgangen og passer noie paa, at Pilegrimen gaar over Tærstelen først med den høire Fod, en Stik, som vistnok er indført ved alle Moskeer, men som her bliver iagttaget med særegen

Strengthed. Fra Moskeen begiver han sig under stadige Bønner til Haven, holder atter en kort Bøn og kaster sig derpaa fire Gange til Jorden, idet han derunder fremsiger 2 korte Kapitler af Koranen (Kap. 109 og 112). Derpaa stiller Pilegrimen sig foran et vist bestemt Vindue paa Moskeens Sydside og beder med halvt opløstede Hænder til sin Afgud Muhamed; under denne Bøn gjentager han tit og ofte Vagn-Profetens 20 forskjellige Navne og Vrestitler. Han anraaber om hans Forbøn i Himmelens og indeslutter i sin Bøn alle Venner og Beslægtede. En af Medinas Beboere faar heller aldrig et Brev, hvori han ikke til Slut anmodes om at mindes Afsenderens Navn ved „Profetens“ Grav. Fra „Profetens“ Grav gaar det til Abu-Bekrs, Omars og Fatimes Grave, hvor de samme Stikke iagttages. Forresten er Balsarten til Muhameds Grav i Medina kun en „fortjenstfuld“ Handling, medens den egentlige Pilegrimsreise til Mekka er en „Bligt“, som paaligger alle „Troende“. Muselmændene anse den dog ligeaavel som Balsarterne til Jerusalem og til Abrahams Grav i Hebron for en Guo velbehagelig Gjerning og særdeles skiftet til derved at affone mange Synder og erhverve sig „Profetens“ og Patriarchernes Beskyttelse.

(„Fra fremmede Lande“ af J. Utheim).

Sohelten Beder Tordenstjold.

(Fortsættelse.)

Paa den Tid var Adelen gennem Ad-bane sig Bei til Befordring, vidste man miralitetet og Kommissariatet næsten at lægge ham saa mange Hindringer enemægtig i So-Glaten, og naar den iveien, at det som oftest lykkedes at lukke Borgerlige ved sin blotte Dugtyghed vilde de høiere Grader af Standen for ham.

Men blandt de Saa indflydelsesrige Adelsmænd i So Staten, der med frit Blik forstod at vurdere Fortjenesten, hvor den viste sig, var General-Admiral U. C. Guldenslem, under hvem nu Wesfæl havde vist saa store Prover paa Aarvaagenhed, Driftighed, Mod og Konbuite. Da saaledes hans Forhold gjennem Admiralens Indberetning blev fremstillet i sit rette Lys for Kong Frederik den 4de, fremgik det tydeligt, at den unge Søofficer allerede havde opfyldt det Løfte, han med barnlig Frimodighed havde givet i sin Ansøgning om at blive Kadet: „at leve efter allerunderdanigst Pligt tro, aarvaagen og sluttig efter al yderst Kraft og Ene.“ Wesfæls ridligere Belynder Lovendal havde vel forladt Danmark og var reist til Sachsen, men havde ved sin Bortreise med Varme anbefalet den unge Helt til Kongen og havde skaffet ham Kongens Tilladelse til i vigtige Sager at indsende sin Beretning umiddelbart til ham selv. Noget, der muligvis kunde faa den største Indflydelse paa Wesfæls Fremtid, da han saaledes var istand til at uddrage sine Rapportier fra Forretningernes sædvanlige Gang, ifølge hvilken Alt Søværnet vedkommende af Admiralitetets adelige Oversekretær refereredes i Statsraadet. Og Kong Frederik den 4de selv, der af Naturen var tilbøielig til at staae Mod, Trofskab og personlig Hengivenhed, maatte saameget mere elske disse Egenstaber hos den unge Mand, som han selv fra Begyndelsen af havde fortind i den Stand, hvor han saa hæderligt beklædte sin Plads. Saaledes gik det da til, at Wesfæl, uagtet de Adeliges Misundelse allerede havde begyndt ad hemmelige Veie at virke mod ham, fik den Anerkjendelse der tilkom ham; den 14de Oktober 1712 modtog han Bestalling som Kapteinløjtnant.

Det var Wesfæls inderligste Ønske at blive befriet fra den underordnede Rolle, han nu atter skulde overtage, at konvoiere Handelsflotte, idet han mente at kunne udrette langt Mere til Landets Forsvar og Fiendens Skade, naar han fik Lov til at krydse paa egen Haand. Han havde indgivet sin Ansøgning til Kongen om denne Begunstigelse og forjømte ikke nogen Veilighed, selv ikke ugunstige Tilfælde til at minde Kongen om sit Ønske. Han havde ved en Lodjes Egenraadighed og Uvidenhed det Uheld, at hans Skib stødte under den norste Kyst og maatte bringes under Havari til Holmestrand i Norge. Efter paa bedste Maade, ved hoslagt edeligt Forhør over Vidnerne at have reiserdiggjort sit Forhold, ender han med de Ord: „Gud give, Deres Majestæt allernaadigst vilde tillade mig at krydse, da skulde dette blive oprettet til Deres Majestæts Fornøielse.“

Da Wesfæl i Marts Maaned 1713 anløb Bergen med en Flaade Islandsfarere, han havde ledsaget derhen, blev omsider til hans ubestridelige Glæde en kongelig Ordre ham meddelt, hvorefter det blev ham tilladt efter eget Godtbefindende at krydse mod Svensken. Et tofnummeligt Brev til Frederik den Fjerde viser den Glæde, han solte over den Tillid, man satte til ham, og han lover „at bruge de ham allernaadigst anfortroede Binger til at opsoge Fienden, hvor han kan.“ Imidlertid bleve dog endnu ei hans Binger saa ganske løste, som han havde tænkt sig; thi han blev beordret til i Sommermaanederne at ledsage en Flaade af danske og norste Koffardisfarere til Holland. Men medens Koffardislaaden laa i Amsterdam for at indtage sin Ladning, kunde han ikke være ledig, og vendte derfor atter tilbage til sine tjære Farvande, skjønt dette Kryds-

tog ikke kunde være længer end tre Uger. Guvernøren i Gøteborg, der var bleven høilig forurolet over Wessels Kaperier langs med den svenske Kyst og fjed af den idelige Virksomhed, som Kystbevogtningen mod en saa aarvaagen Fiende gjorde Fordring paa, havde udsat en ikke ubetydelig Belønning for den, der kunde bringe Wessel op til Gøteborg. Men d. 12te August 1713 modtog den svenske Guvernør til sin ikke ringe Forundring og Harme med en svensk Følge et Brev fra Wessel, udstedt fra Fregatten „Lovendals Galei,“ tilankers udenfor Gøteborg. Dette Brev, som man vel maa betænke, at han skrev i sit tre og tyvende Aar, minder om hine besynderlige ridderlige Tider, hvis Mand længst var forspunden, og som kun en ungdommelig Jættbildningskraft kunde forsøge paa atter at falde tilbage. Han udfordrer nemlig de i Gøteborgs Havn liggende Fartøier til at møde ham med lige Styrke, „at det kunde geraade ham selv til Honneur og hans Nation til Avantage.“ Denne hans sidste Hensigt var imidlertid nær strandet ved dette Foretagende. Da han nemlig for en udholdende Duellant forgjæves havde ventet en hel Dag paa, at de gøteborgske Søofficerer skulde tage hans Opfordring tilfølge, ledte han Anker for at lægge over ad Stagen til; en Wilsøi fra Kysten fik han Die paa to Drlogsmænd, der tonede dansk Drlogsflag og Vimpel og skjød to skarpe Skud som Signal for Fregatten til at bryde op for dem. Da de kom ganske nær, lagde Wessel sig red Siden af det ene Drlogsskib og praiede det: „Dhoi, Skib! Hvorfra?“ — „Fra Kjøbenhavn!“ — Men for at give en spdeftgjørende Forklaring over dette Svar blev det danske Drlogsflag strøget, det svenske Flag heiset, og Fienden hilsede det med to skarpe Skud, som for

agter ind i Wessels Fregat. Det var to Drlogsskibe: „Ny-Elfsborg“ paa 44 og „Kalmar“ paa 50 Kanoner, der oveni kjøbet førte med sig et dansk erobret Fartøi, som seilede under svensk Flag. De danske Matroser begyndte at blive modløse, og rigtignok var denne Stilling mellem to fiendtlige Drlogsskibe, paa Afstand af en firepundig Kugle, saaledes, at vel mangan ellers brav Sømand havde valgt at stryge Flaget og give sig. Men Wessel vidste paa sin sædvanlige Maade, halvt opmuntrende, halvt spøgende igjen at falde Folkenes Mod tilbage. Fiendens svære Lag blev rask besvaret med Fregattens 18 Kanoner, Manøvrerne bleve udførte med Held og Modigthed og efter flere Timers Kamp var „Lovendals Galei“ lykkelig kommen udenfor de svenske Kanoners Skudvidde. Men endnu var Wessels Mod ikke kjølet: han vendte først nordover for at saa Luven fra Fienden, gif derpaa over Stag, holdt atter ned mod den foromtalte Prise og lige under Drlogsskibet „Kalmars“ Kanoner lod han sin Chaluppe gjøre klar til Entring. Denne Driftighed fik dog ikke det forønskede Udfald: „Kalmar“ vendte Bredsiden til og gav ham tre Gange sit glatte Lag, der gjorde værst Virkning i hele Slaget. Fregattens Mersseil blev splittet ad, en Plank revet af Chaluppen, Fokkemasten gif glat overbord, og Skroget modtog en saadan Mængde Kugler, at Archelimesteren i sin Beretning paaistaar, at „Ingen kan tælle dem.“ Da Wessel havde Fordelen af Binden, undkom han, rigtignok i en temmelig slet Forsætning, men, besynderligt nok, paa „Lovendals Galei“ var Ingen dræbt og kun en Mand saaret. Hans Rapport til Admiralitetet om denne Batalje er dateret fra Staværn i Norge, hvorhen han havde maattet søge for at reparere Fregatten. Han synes

heri at frygte for, at man skulde tage det fortrydeligt op, at han havde undløbet den Overmagt, hvormed han havde kæmpet, en Tanke, som vel ingen Anden end Wessel selv kunde falde paa; han undskylder sig derfor saaledes: „Jeg kunde vel have ladet mig styde i Sænt af dem, men jeg syntes, Hans Majestæt var ei dermed tjent, og Skibene, som vare mig betroede at konvoiere, skulde derudover ligget og ventet paa mig.“

Efter tre Dages Forløb var han atter i seilklar Stand, opsogte sin Konvoi i Holland og landede lykkelig med den i Norge d. 1ste Oktbr. 1713. Han holdt Søen lige til midt i December, da Ijsen igjen tvang ham til at søge til Staværn; og da Søen ikke blev seilbar før i Marts Maaned, opholdt han sig i denne Tid i Norge, og var ligesaa lidt som Sommand ellers pleie, uimodtagelig for det seilfæbelige Iis's Glæder.

Saasnart Ijsen i Marts Maaned 1714 begyndte at brække, gif Wessel atter under Seil for at indhente tilforladelig Eftirretning om Fiendens Bevægelser i Sverige, hvorom mangehaande Rhytter vare udsprede. Den 25de Marts lagde han Fregatten for Anker udenfor den lille Havn Torrefow i Skaane, og da han gjennem sin Riffert havde bespejdet Kysten, hvor intet Mistænkeligt viste sig, lod han Chaluppen sætte ud og bemandede til en Recognoscering paa Landet. Mandskabet var bevæbnet med En-tre-Biler og Haandvær; Skydegevær havde Ingen forsynet sig med, da man ikke kunde vente at træffe regulære Tropper der paa Kysten. Imidlertid var der dog et Kommando svenske Dragoner paa Strandvagt, men da de saa Fregatten mindste Seil og Chaluppen at sætte fra Borde, skjulte de sig bag Husene. Wessel steg rolig iland med sit Mandskab, men neppe havde de fjernet sig to hun-

drede Skridt fra Havet, førend den hele Kommando Dragoner sprenge frem med blanke Sabler forat affjære dem Tilbageveien til Baaden. Uforsædede, som Esolfkene i mangt et Tilfælde havde vist sig ombord paa Fregattens Dæk, tabte de dog Modet i denne uvante Fare og fogte af alle Kræfter tilbage til Baaden, idet de løb for sit Liv omkaps med de svenske Dragoner. Wessel blev staaende og stræbte forgjæves ved Trusler og Bønner at falde sine Folk tilbage. Allerede vare tre Dragoner komne mellem ham og Søen, da han besluttede sig til at følge efter sit Mandskab. Dragonerne betragtede ham allerede som deres Fange, saameget mere som de saa, at Norsolfkene allerede havde lagt fra Kysten med Chaluppen. En af Karlene red ham tæt ind paa Livet, opfordrede ham til at overgide sig og udtrakke i rolig Sikkerhed Haanden for at tage imod hans Raarde, men han fik et Svær, han neppe havde ventet sig. „Dengang ikke!“ raabte Wessel og gav Sværken et Raardehug over Haanden, der saaledes forbløffede ham, at han lod sin formentlige Fange smutte mellem sig og sine Kammerater. Wessel havde fastet sig i Vandet, inden de svenske Dragoner ret havde faaet deres Heste vendte; han greb Raarden med Tanderne og svømmede ud efter sin Chaluppe, snart under Vandet snart over Vandet, forfulgt af Dragonerne, indtil Belgerne slog over Hestenes Sadelgjord. Ogsaa Resten af den svenske Kommando havde nu naaet Kysten og sendte nogle unyttige Rugler efter den dristige Svømmer, som de imidlertid snart saa uskadt at naa Chaluppen og lægge ombord paa Fregatten. Endnu længe kunde Matroserne fra Dækket se de svenske Dragoners heftige Jagter paa Kysten, medens Fregatten holdt sydester for at bringe til Kjøbenhavn de Ester-

retninger om Fiendens Bevægelser og Planer, den paa sin Krydstur havde funnet indsamle.

I Mai Maaned blev en kongelig Ordre indhændiget Wessæl, ifølge hvilken han skulde krydse paa Vestsiden af Norge for at beskytte de Skibe, der handlede paa Nordlandene og Finmarken; man havde nemlig faaet Underretning om, at en Del svenske Kapere krydsede der i Farvandet for at vente paa disse Koffardimænd, der mod Slutningen af Sommeren pleie med deres Ladninger af Fisk, Rensdyrstind og Tran at søge til deres Havne. Det var paa dette Dag, at der mødte Wessæl en Tildragelse, hvis Følger havde en ikke ubetydelig Indflydelse paa hans tilkommende Skæbne.

Da Wessæl d. 26de Juli 1714 krydsede paa Høiden af Bergen, løb han umistænksom tæt forbi en Fregat under engelsk Flag, men saasnart den var kommen i hans Njolvand, stjød den to skarpe Skud efter ham, som Wessæl strax besvarede med tre Kanonskud, det danske Vosen. Men den engelske Kaptein, stolende paa sit Skibs Overlegenhed — thi det førte 28 Kanoner 150 Mand Besætning — løb om paa Siden af „Løvendals Galei.“ Strog sit engelske Flag, satte svensk Gjød til og gav Fienden i det Samme sit glatte Lag. Skibet var nemlig vel udrustet fra England og for største Delen besat med Englændere, men det var kjøbt for svensk Regning og bestemt til at krydse som Raper i Nordsoen. Wessæl var ikke sen til at besvare den uventede Hilsen, han havde faaet fra det under neutralt Flag seilende Skib: begge Fartøierne gavede Seilene op og sloges fra Kl. 6 Eftermiddag til henimod Kl. 10 Aften, da den svenske Fregat begyndte at sætte Seil til og holde af for Vinden, og de danske Matroser bemærkede paa samme Tid, at

Luen slog ud mellem dens Skandse og Batteri. Opmuntrret ved dette Syn lod ogsaa Wessæl sætte Seil til for at forfølge Fienden, som han snart atter kom paa Siden af, og begge Skibene kanonerede igjen stærkt paa hinanden til henimod Midnat. Den fiendtlige Fregat blev ilde tilredt, men ogsaa „Løvendals Galei“ havde lidt Skade paa sit Lougverk og faaet tre Grundskud, der imidlertid strax bleve efterseede og stoppede.

Hele Natten forfulgte Wessæl Fienden; da det dagedes, lod han Mandskabet forsamle til Bon, og strax derpaa kaldte atter Trommehvirvelen Folkene til deres Kanoner. Kampen blev fornyet Kl. 6 og varede uafbrudt omtrent til Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Formiddag, da Slaget igjen maatte opføre: Taktelagen paa den svenske Fregat var ganske forskudt, og Wessæls Skib havde atter denne Dag faaet tre Grundskud. Endnu et Forsøg gjorde den engelske Kaptein paa at undslig og sætte til saamange Seil, han havde i Behold, men blev atter indhentet af „Løvendals Galei.“ Det var den fjerde Gang, at de fornyede Kampen, der fortsattes fra Kl. 10 Formiddag til Kl. 2 Eftermiddag, og senere fik man at vide, at den svenske Del af Besætningen i denne Tid to Gange havde villet stryge Flaget, men var bleven forhindret deri af den engelske Kaptein og hans Landsmænd; Wessæl omtaler i sin Indberetning til Kongen denne Del af Bataljen saaledes: „Haade denne Fregat været fra Göteborg equiperet, skulde jeg næst Guds Bistand have opbragt hennem, men man ved, at de Engelske have Renomee for at søgte vel tilfjøs med Kanoner, hvorudi de i denne lange Drilog, de have havt, alle ere exercerede.“

Paa „Løvendals Galei“ var Alt gjort klart til Entring, dersom Veiret vilde tillade det; men man maatte lade det

bero ved at bruge Kanonerne, da Soen vedblev at gaa overmaade hui. Mod Slutningen af Slaget fik Wessel den Efterretning fra sin Konstabel, at man begyndte at mangle Krudt, men dette vakte ikke i ringeste Maade nogen Betjuring hos ham, da han vel indsaa, at hans Fiende var saaledes tilredt, at han maatte lade ham fare, hvorhen han vilde. Han lod imidlertid en Følge sætte ud og med en Trompeter fare ombord paa den fiendtlige Fregat med den Hilsen fra Kaptein Wessel, „at det gjorde ham ondt, han for denne Gang maatte lade ham fare, eftersom hans Krudt mestendels var forstuet.“ Desuden lod han Kapteinen bede om, „paa Parole at komme ombord hos ham, eftersom han onskede at bevise en saa brav Somand sin Hoiagtelse.“ Den fiendtlige Kaptein foretrak imidlertid en Samtale gjennem Raaberen, og her var det, at Wessel kom frem med det besynderlige Spørgsmaal, „om Hr. Kapteinen ikke havde lidt Krudt at laane ham,“ hvorpaa han vel erholdt et afslaende Svar, men derimod viste sig paa Skandsen den engelske Kaptein tred et Glas Vin i Haanden, som han tomte paa Hr. Wessels Sundhed under et syvdobbel Hurra fra sin Fregats Mandskab. Og saa Wessel lod bringe Vin frem og besvarede denne Høflighed paa samme Maade, hvorpaa begge disse frygtelige Modstandere med gjensidige Hilsener skiltes fra hinanden: den spanske Fregat søgte til Goteborg, den danske til Christianssand i Norge.

Der var i denne Sag flere Omstændigheder, som Wessel frygtede for kunde blive ham til Skade, naar de ved en Hævs Beretning bleve stillede i et falsk Lys. Det fiendtlige Skibs halv engelske Karakter, medens den største Respekt for det neutrale Flag i hans Instrux var ham anbefalet, den Overmagt, hvormed

han gjentagne Gange havde indladt sig, Krudtmangelen og hans aabenhjertige Tilstaelse deraf, og endelig Bataljens besynderligt-fredelige Udfald: Alt dette maatte let kunne fremstilles saaledes, som om Wessel her havde vist Dumdriftighed og Mangel paa Forsigtighed. Disse Betragtninger maatte have faaet saa meget større Vægt for ham, dersom han allerede dengang tilfulde havde kjendt Udstrækningen af den Misundelse, der virkede mod ham ved Hoffet. Geheime-raad Eichstedt, der paa den Tid var Overkrigssekretær, havde Adelens sædvanlige Fordomme og kunde derfor ikke være den fremadstræbende, driftige borgerlige Somand gunstig, ligesaa: dt som F. C. Adeler, der var det Medlem af Generalkommissariatet, som havde størst Indflydelse ved Hoffet. Justitsraad Rostgaard, der fra Hoiesteret var kaldet til Sæde i Admiralitetet, var en Adelsmand, der var aldeles ubekjendt med Soen, dens Arbejder og Forer, af hvem man altsaa hverken kunde vente den nødvendige Upartiskhed eller Dgthighed til at lade Wessels Fortjenester vederfares Retfærdighed. Wessel havde ingen Patron ved Hoffet, uden den dgtlige Guldlew og Kong Frederik selv; men ogsaa Kongen havde man, omdømtjønt hidindtil forgjæves, søgt at indtage mod hans Yndling ved at indvirke paa den, som han helst horte tale, paa den unge og elskværdige Anna Sophia af Reventlow. Det var saaledes ikke uden mange Betænklichkeiten, at Wessel skrev sin Indberetning om Slaget til Kongen. Han indmeldte, som passeret var, at Fienden havde begyndt Angrebet; derpaa angav han noiagtigt den Skade, Fiendens og hans egen Fregat havde lidt, for saaledes at retfærdiggjøre sine gjentagne Angreb. „Jeg tror,“ skriver han, „at jeg er den Første, der med saa ringe Magt (thi

min Komplettering af Mandstaf er hundrede og nogle) og 18 Stykker har tujoneret saadan en Overmagt af Skibe, Kanoner og Mandstaf; indflyr jeg nu, som altid tilforn, til min naadigste Konge og Herre og tilbeder mig Deres Majestæts altid for mig havde store Naade, takkende Gud, som engang tilfoiede mig den Lykke, at jeg kunde lade se, det jeg Deres Majestæt tvende Gange forinden haver tilsagt. Jeg recommanderer mig udi Deres Majestæts høie Naade, som en fattig norsk Gut, og lever til min Død min allernaadigste Konges hengivne, tro Tjener."

Da Fregatten var repareret, og Wesfel, som Convoi for en Flaade Islandsfarere, løb ind til Staværn, blev han ganske rigtigt underrettet om, at han, efter kongelig Ordre, dateret Gottorp d. 14de August 1714, skulde nedkaldes til Kjøbenhavn og der „for sin forte Conduite tiltales.“ Uagtet nemlig Kong Frederik for sin Person var tilboielig til at beundre og slette mandlige Handlinger, var Sagen naturligtvis fremstillet for ham saaledes, at han troede ikke at kunne forsvare Andet end for Exemptens Skyld at lade en Krigsret nedsette. Wesfel bevarede imidlertid selv under denne Mistkiendelse den Sindets Frisshed, der alene udspringer af Bevidstheden om at have handlet rigtigt, og tvivlede heller ikke paa sin Sags gode Udfald. En saadan Sindsstemning, udtaler sig gennem hans Skrivelse til Admiralitetet i Norge, der viser, at hans Mod ikke bare var af den stormende Art, som man maaste vil være tilboielig til fortrinnsvis at tillægge ham. Han forundrer sig over, „at en Del i Verden endelig vil se vred, fordi man af sin Overmand bliver attaqveret og med Skamme slaar ham tilbage,“ men stoler derhos paa, „at han allestider vil kunne forsvare det.“ Hvad

hans Krudtmangel angik, anførte han, at han havde mere ombord end Reglementet fordrede, og ender Brevet saaledes: „Jeg had min Contrepart, at han vilde laane mig Noget; det vilde han ikke, saa det maa vel saa blive, til det Gud behager, vi findes igjen; saa kan fuldsommes det, som senest var paa veie.“

Ifølge Ordre nedseilede altsaa Wesfel med „Løvendals Galei“ til Kjøbenhavn og ankom der i November Maaned. Tre adelige Søofficerer vare af Admiralitetet beordrede til at træde sammen i en Krigsret, og General-Fiskalen Nikolai Friessse befalet „lovformelig og paa det Noieste at examinere om Combattens Omstændigheder, samt Alt hvad til Sagens Oplysning behøves at vides.“ Forhøret begyndte ombord paa Fregatten d. 11te November. Sagens Omstændigheder bleve noiagtigt og næsten smaaligt undersøgt; Wesfels Skibsjournal blev forelæst i Retten, en noiagtig Beretning fremlagt over det forbrugte Krudt, Fregattens Officerer og ellers af Matroserne bleve edeligt afhørte, Wesfel selv examineret paa kryds og tværs, men intet Andet kunde komme for Dagen, end at Løvendals Galei først var bleven angreben, at den havde havt det behørig Krudt indenborde, og at Officerer og Mandstaf havde slaaet fra sig af al Magt. Ikke destomindre gik Fiskalens Klage ud paa, at Kapteinlojtnant Wesfel med „utidig Courage havde sacrificeret sig selv og underhavende Mandstaf, samt været Uarsag i, at hans kongelige Majestæt af Fiendens Kanoner havde lidt et ringe Skade paa sin Fregat, som ikke uden stor Besøftning igjen var bleven repareret,“ at bemeldte Kapteinlojtnant Wesfel „løb sin Fiende paa Siden, gjorde ligesom Fred med ham og drak et Glas Vin paa hans Sundhed,“ ved hvilket

Alt „han var bleven forhindret fra at komme paa sin Post og bedække Finmarks- og Nordlands Farerne for Fiendens Armateurs.“ Fiskalen paastod derfor, at „Kapteinloitnant Wesssel ifølge Søartiklerne skulde betale Mulkt og Processens Omkostninger, samt degraderes, indtil han lærte at bruge bedre Soldat-klub.“

Wesssel besvarede Fiskalens Klage i sit sædvanlige djærve og frimodige Sprog; han forsikrede, „at han i de allernaadigst udgangne Søartikler ei var sig noget Punkt bevidst, der befalede, at han for en saadan Fregat skulde eller maatte schappere.“ og mente, „at det ikke kunde komme hans Conduite Noget til Mis-kredit, at han besvarede Fiendens hyv Gange Hurra med tre Gange; thi Vre mod Vre er Brug over al Verden; og han havde forresten noksom ladet se, at han trakterede ham som Fiende. Forresten vil han ikke negte, at hans Fregat har lidt Skade; „thi“, siger han, „Kanonnen er et Instrument, som temmelig lader sin Effect se, hvor den rammer, og det var umuligt at forbyde Fienden Fregatten eller Mandskabet at beskadige, med mindre jeg som en Kujon straxen vilde have stroget for første Lag, da Hans Majestæt Intet havde faaet tilbage af Fregatten, og mit Renomme da alletider skulde kaldes en Poltron.“

Forhørets Dokumenter bleve indleverede til Admiralitetet, i hvilket paa den Tid General-Admiral Guldenslew var Formand. Denne dygtige Sømand kunde ikke bringe det over sit Hjerte, at der i denne Sag skulde ske Wesssel nogen Uret; han vilde derfor ikke engang oppbie Krigsrettens Dom, men sendte paa staaende Fod sin Indberetning til Kongen. Den 28de December 1714 blev altsaa Wesssel tilfagt at møde paa Slotet. Frederik den Fjerde modtog

ham i en glimrende Forsamling af Hof-fet, hvor vel mere end En af hans Mis-undere med smilende Mine var tilstede. Kongen traadte hen til ham med det milde muntre Væsen, der var ham egent, og efterat have rost hans Forhold og beklaget de Fortrædeligheder, han i denne Henseende uforskyldt havde havt, udnævnte han ham som Kaptein i Søetaten.

I Begyndelsen af 1715 gif der det Rygte, at de Svenske vilde lade en Flaade stikke i Søen, saasnart Vinteren blot nogenlunde tillod det. At hint Krigsfor-hor ingenlunde havde svækket Admirali-teters Tillid til Wesssels Noiagtighed og Paalidelighed, viser sig ogsaa her, da det blev ham overdraget at lobe ud med sin Fregat for at skaffe nødvendig Underret-ning om Fiendens Forehavende. Om-trent paa samme Tid var Schoutbynacht Gabell med en Eskadre af Drlogsskibe og Fregatter gaaet ned i Østerøen, og til i am var det at Wesssel aflagde sin Rapport. Han havde faaet fat paa adskillige svenske Matroser og en lybft Skip-per, der just seilede ud fra Carlskrona, men da han ikke ganske stode paa deres mundtlige Efterretninger, havde han lagt sin Fregat udenfor Byen Carlskrona selv, og fra denne farlige Post besaa han gjennem sin Riffert den hele svenske Drlogsskade, som den laa i Havnen af-tallet, med Stænger og Ræer skrogne. Ifølge denne Efterretning, der beviste, at den svenske Flaade ikke saa snart kunde være seikklar, lod Schoutbynacht Gabell lette fra sin Ankerplads under Bornholm og ankom midt i Januar Maaned paa Kjøbenhavn's Rhed, hvor i de følgende Dage Hsen blev vækket og Skibene halede indensfor Bommen.

Medens Wesssel i denne Tid opholdt sig i Kjøbenhavn, indsendte han en An-søgning til Kongen, der paa en Gang er et Bevis paa hans dristige Selvtillid og

paa hans Fver for at tjene Konge og Fædreland. Han bad om, at en større Fregat maatte forundes ham tilligemed Kommandoen over 5 andre Fregatter, der vare bestemte til Krydsning i Rattegattet og Nordsøen; i saa Tilfælde paavindler han aldeles ikke, at han med disse Fregatter for det Første skal være capable at holde Nordsøen ren: og med Guds naadige Bistand være saa lykkelig at angribe Andre, som tilforn have angrebet ham. Han mener tillige, „at dersom de i Gørborg hidtil havde havt Frygt for den liden Magt, der har været ham betroet, skulde han nu tilfulde revangere de Hilsener, der Tid efter anden ere bleve leverede; thi Gud er bedst beskjendt, at Villien har været god, men Evnen svag.“ Men da denne Ansøgning med kongelig Paategning kom til Admiralitetets Betænkning, blev den der aldeles forkastet og det i saa stærke Udtryk, som om man allerede ved Ordernes Begreb vilde vise den borgerlige Dumdriftighed tilbage og for Fremtiden betage Wesfel af Lyft til at komme med sine Forslag. „Man havde med Forundring,“ hed det, „gjennemlæst Kaptein Wesfels Memorial, men holdt for, at det ei tilkom ham at bringe i Forslag, hvorledes Nordsøen skulde holdes ren, da det var en Ting, der gik over hans Begreb.“ Man mente derhos, „at han allerede havde Aarsag nok til at være fornøiet med hans Majestæts Naade og sin egen gode Lykke, da han ved sit første Avancement var bleven foretrukken 25 Premier- og 24 Second-Boitnanter, og ved sin Fremmelse til Kaptein iligemaade havde sprunget 9 Kapteinloitnanter forbi, hvilket var al den Lykke han kunde begjære.“ Man mærker let, at Admiralitetsherrerne i deres forneemme Overmod glemte at bringe med i Beregningen hans Aandsnærværelse, Mod, Noiagtighed og Virk-

somhed, som netop havde lagt Grunden til den Lykke, man forundrede sig over, og som uden Tvivl ogsaa vilde have gjort ham stiftet til den Post, han attraaede.

Wesfel gik da atter ud med „Loven-dals Galei“ paa sine sædvanlige Kryds-ture, recognoscerede de svenske Havne og bevogtede Nordsøens Ryster, indtil han i April Maaned efter Schouthynacht Gabells udtryffelige Driste erholdt Ordre til at komme ned til Kjøbenhavn. Gabell havde nemlig faaet Kommandoen over en Eskadre, der atter dette Aar (1715) skulde krydse i Østersøen. Eskadrens Bestemmelse var, at forhindre de svenske Troppetransporter til Pommern og at blokere Wismar, og de øvrige svensk-pommerske Ryststrækninger. Da Wesfel den 20de April passerede Kronborg Fæstning, blev han underrettet om, at Schouthynacht Gabell med sin Eskadre af otte Drlogsskibe og to Fregatter allerede var stiftet i Søen, og en Ordre blev ham indhændiget, ifølge hvilken han snarest muligt havde at forene sig med Flaaden i Østersøen. Han gjorde derfor sin Flid for at krydse sig gennem Sundet, og hilfede allerede den 21de April Flaget under Moen, hvor Gabell var gaaet tilankers. Man vidste vel, at en ikke ubetydelig Afdeling af den svenske Flaade var lobet ud under Anførsel af Schouthynacht Wachtmeister, men var i Uvisshed om, hvor Fienden var, enten han havde holdt ind under Pommern, eller havde søgt de danske Farvande mellem Smaalandene. De letseilende Fartøier fik derfor Ordre til at gaa ud paa Recognoscering; ogsaa Wesfel blev sendt ud i samme Grinde. Efter forgjæves at have bespejdet Pommerns Ryst, lod han staa over til den søndre Pynt af Den Femern, hvor han da ogsaa omsider opdagede Fiendens ser-

Orlogsskibe og to Fregatter og kjendte Orlogsskibet „Sophia Hedevig," fra hvis Krydstop det svenske Schoutbynacht-Flag vaiede. Han var den Første, der bragte Gabel denne Underretning, og satte derpaa atter Seil til for at naa Femern. Hele Natten gik han efter Ordre med smaa Seil mellem Landet og den fiendtlige Flaade, idet han bestandig vendte fra og til og holdt stadigt Udfig; thi den svenske Flaade maatte ikke mere undslippe; Schoutbynacht Gabel havde besluttet at angribe den næste Dag.

Det var den 24de April om Eftermiddagen omtrent Kl. 2, at den hele danske Eskadre i Slagorden holdt rumstjeds ned mod Femern, og saasnart man fik Fienden i Sigte, hejsedes Blodslaget paa „Prinds Christian" under Mandstabet almindelige Hurra og ni Kanonstuds. Fregatterne skulde imidlertid holde sig uden for Slaget til nærmere Ordre, og saaledes var Væssel i de første Timer en blot Tilskuere og har vel uden Tvivl i denne Tid mere end en Gang hret sin Lyft til at deltage i Kampen. Den danske Flaade vedblev i Slagorden at holde ned mod de svenske Skibe indtil paa et halvt Kanonstuds Afstand; Fregatten „Lovendals Galei" laa med opbrædede Seil udenfor Skudvidde; gennem dens Kanonporte saa Matroserne nysgjerrigt paa Skibenes Bevægelser og fulgte opmærksomt enhver nok saa liden Forandring i deres Løb eller Seilenes Stilling for at slutte sig til, hvilket Skib der først vilde begynde Bataljen: da væltede Ragen ud fra Bagbordssiden af det svenske Orlogsskib „Nordstjernen," og den dronnende Lyd af det glatte Lag naaede Tilskuernes Øren i samme Dieblik, som Orlogsskibet „Island" dreiede til Vinden og besvarede Hilsenen med sit Styrbordslag. Da det danske Schoutbynachtsskib „Prinds Christian" kom ned,

blev der aabnet en frygtelig Fld paa det fra „Sophia Hedevig" og dens Sekundant: at Laget havde gjort sin Virkning var tydeligt at se paa Taffelagens slaggrende Klude og paa den Vanstællighed, hoormed „Prinds Christian" lystrede sit Kor for at vende Bredviden til og besvare Laget. Efterhaanden som de danske Rangskibe kom nærmere, blev Slaget almindeligt, og snart var Alt indhyllet i Røg og Damp, der lun af og til hævede sig og trak hen i Lø over de svenske Skibe. Kl. 5 om Eftermiddagen fik Væssel Befaling til at angribe „Hvide Ørnen," en Fregat paa 30 Kanoner, der laa tæt i Lø af de svenske Orlogsmænd. I Forsøget paa at udføre sin Ordre, maatte han passere den fiendtlige Linie og udholde det glatte Lag fra flere Rangskibe, som han efter Ørne besvarede. Men da „Den hvide Ørn" bestandig trak sig i Lø af Orlogsmændene, var det ham ikke muligt at komme Side om Side med den. „Lovendals Galei" slap forsaavidt udstadt ud af denne voldsomme Fld, at kun en Mand blev dræbt og to saarede; Taffelagen var noget forskudt og Skroget havde faaet et Grundstuds i Vandgangen, der dog snart blev stoppet.

Efterhaanden begyndte Fiendens Fld at lages; det svenske Schoutbynachtsskib gjorde endnu et fortviblet Forsøg paa at gjennebrude de Danstes Linie for saaledes at kunne søge rum So, men det blev vist tilbage ved en voldsom Kanonade og holdt derpaa tilligemed hele den svenske Eskadre af for Vinden henimod den slesvigste Ryst.

Fienden var nu indesluttet i det snevre Farvandet mellem Femern, Holsten, Slesvig og Fyen, og det var af Vigtighed at forhindre ham fra at benytte sig af Natens Mørke til at undslippe. Væssel blev kaldet ombord hos Gabel, og paa

Befaling overtog han det Ansvar at besørge denne vanskelige Vagt. Flaaden gik tilankers under Femern for at udhvile Folkene, men Wessel holdt hele Matten sit Fartøi under Seil, idet han bestandig vendte fra og til imellem Laaland og Holsteen.

„Den hvide Drn“ havde benyttet Matten til at arbejde sig op i Farvandet, og i Dagningen bemærkede Wessel den, hvorledes den tæt ved Vinden søgte at naa lille Belt og allerede var kommen tre Mile til Luvart for Flaaden. Efter en vedholdende Jagt af flere Timer og efterat have forceret sin Fregat med saamange Seil, som den paa nogen Maade kunde bære, lykkedes det omsider Wessel at bringe den fiendtlige Fregat til at vende, og nu maatte den alter holde ned mod den svenske Flaade. Denne kunde imidlertid paa den Tid neppe mere kaldes Flaade; thi alle de svenske Skibe vare med Forsæt løbne paa Land i Nærheden af Frederiksort, for at de kun som Brag skulde komme i de Danstes Hænder. Ogsaa „Hvide Drnen“ lod nu staa til mod Landet og løb sig paa Grund tæt agter om det svenske Schoutbynchtskib.

Saa snart Wessel om Forniddagen havde gjort Signal til den danske Flaade, at de svenske Fartøier stod paa Grund, lagde han sig tilankers i et godt Kanonstuds Afstand fra Fienden. Det varede da ikke lange, førend Schoutbynchts Wachtmeister lod vaie et hvidt Flag fra sin Kompanie*) til Tegn paa, at han

vilde give sig, men vedblev imidlertid med Kanonstuds at forsøge paa aldeles at ruinere sine Skibe. Wessel lod ham ved en Leitnant og en Trompeter i en Chaluppe underrette om, at dersom han ikke sparede Skibene, vilde man heller ikke spare Mandstabet, hvorpaa da Odelæggelsesverket ophørte. Med Chaluppen fulgte tilbage som Krigsfanger den svenske Schoutbynchts og hans Flogkaptein. Den danske Flaade havde imidlertid forladt sin Ankerplads for i Nærheden at være Vidne til sin Seir, og havde lagt sig en halv Miles Vej fra den slesvigiske Kyst, og fra Stortoppene kunde man tydeligt se det hvide Flag at vaie fra de svenske Skibe. Henimod Middag hørte man syv Kanonstuds: det var den høflige Wessels Hilsen til den svenske Schoutbynchts. Grev Wachtmeister, da han steg ned ad Falderebstrappen paa „Løvendals Galei“ for at begive sig til Flaget.

Seieren paa „Colbergerheide“ vakte som man kan tænke sig, en overordentlig Glæde, især da det efterhaanden lykkedes at bringe de landsatte svenske Skibe af Grunden. Daglig blev Mandstabsudkommanderet fra alle Skibene til dette Arbejde, men ogsaa her var Wessel den, der først fuldendte det, der var ham anvist. Faa Dage efter at han havde modtaget sin Ordre, seilede han ind til Frederiksort med „Den hvide Drn“ og hjalp Flaget med ni Kanonstuds fra den, som fortalt, fra Svenskerne nylig erobrede Fregat.

(Mere.)

*) Flagstedet agter over Kabinitten.

Naben Brevverling.

1. „16de Aargang, 29de Bind“ — hvorfor ikke: 31te Bind?

Svar: Fordi 4de og 5te Aargang (1873 og 74) hver kun udgjorde et Bind.

2. Vil ikke „For Hjemmet“ offentliggjøre Naonene paa dem, som indsende Oplosning paa Gaaderne?

Svar: Vi skal forsøge det en Tid, thi det en og anden Gang er forbundet med Uleiligheder, som vi her ikke nærmere skal gaa ind paa. Vi skal imidlertid bede følgende bemærket:

a) Vi offentliggjør ikke Navnene paa Gaade-Oplosere, hvis de ikke enten selv ere Abonnenter eller høre til en Abonnents Hus.

b) Vedkommende maa skrive sit rette Navn under sin Meddelelse til Udgiveren og anmærke, om de er tilfreds med, at kun Forbogsstaverne og Post-officet sættes i Bladet.

c) Opdigtede Navne tages der intet Hensyn til, især om de forekomme os gjættelige og anlagte paa at gjøre Voier, hvilket vi har set Exempel paa i Blade, som udkomme i Norge og Danmark.

d) Man bør ikke sende os Gaader, som er affrevne efter Blade, der udkomme her i Landet; hvis man affriver og sender os Gaader fra Blade som udkomme i Europa, da maa man meddele Bladets Navn, Aarskallet, Trykstedet samt ogsaa Forfattermærket, om der er et saadant. Originale Gaader optage vi helst, naar de ikke er for lette eller for svære eller for daarligt sammensatte; hvis man ikke vil tillade Redaktionen i fornødent Fald at hjælpe paa Formens Mangler, maa det udtrykkelig siges i Brevet.

e) Redaktionen kan ikke indlade sig paa privat Korrespondangse angaaende Gaader og Oplosninger etc., og man maa være tilfreds med, at det, som ikke kan trykkes, kommer ned i Papirkurven.

f) Navne, som modtages, efter at et Hefte er færdigredigeret, maa ligge over til næste Hefte.

Blandinger. — Nytt og Gammelt.

<p>Elektrisk Lys. Der er adskillig Tale om, at det skal være paatænkt at opløse vor By med elektrisk Lys, der skal udstraale fra Toppen af et paa Courthuset opreist Taarn. Bore nu-</p>	<p>værende Lamper vilde da blive affjæffede. Det er vor Mening, at Ryaadet ikke bør gjøre dette; thi Resultatet vilde være, at medens den centrale Del af Byen fik mere Lys end fornødent, saa vilde man</p>
--	--

derimod i de fjernere Dele faa altfor lidet. Dette er vor Erfaring fra de Forsøg, man allerede har gjort i nævnte Retning. At den elektriske Belysning vilde blive billigere, tvivler vi meget paa. Hvis vi ikke tager feil, har Boston affkaffer sit elektriske Lys og er vendt tilbage til Gasbelysningen, som giver langt flere Blus for billigere Pris. Her i Decorah er vi heller ikke uden Erfaring med Hensyn til Holdbarheden af Belysninger. Vort Vandværk koster næsten dobbelt saa meget, som det var beregnet til. Man har sagt os at Byraadet ikke har loelig Ret til at sætte Kommunen i en større funderet Gjæld end \$16,000. Da Vandværket (som forøvrigt er en meget nyttig Indretning) viste sig at koste over \$30,000, saa fandt man paa at udstede saakaldte Time-Notes for det ufunderede Beløb og betale disse saa snart man kunde med de Kontanter, som kom ind. Vi har nu at betale Skat for Water works contingent og water works sinking fund; vi er ræd for, at det elektriske Lys, om det blev indført, meget snart kunde staae os en ny Post paa Statskassen. Den Belysning, vi nu har er god nok for en i Udstrækning saa ubetydelig By som Decorah, og om Lyset fra Gadelygten end ikke er meget brillant, saa er det dog saapas, at det rækker til ogsaa i Udkanterne, hvor Kerosine-Blusket faar Lov at brænde.

Men vi lafter ikke Byraadet; det fortjener Tak, fordi det gaar forsøgsvis frem og ikke forhaster sig. Vi indrommer ogsaa villigen, at der skal en fast Karakter og en velbegrunnet Overbevisning til ikke at lade sig fange af de glat-tungede Agenter, der vise en sjelden Udholdenhed i at beleire vore Aldermænd med et fint og omfattende Masineri af reasons og soft sawder.

Forbrynderstatistik. Der forevedes

1,517 Mord i de Forenede Stater i Aaret 1884, 93 Mennesker blev loelig henrettede og 118 blev lynkede, d. v. s. hængte eller stude af en forsamlet opbidset Mængde, uden Lov og Dom.

Clevelands (O) funderede Gjæld angives til \$7,273,000.

Mrs. Clarissa C. Best af Chicago siges at have testamenteret \$400,000 a 500,000 til Oprettelsen af et Hospital for frønlige Syge.

To Remove Grease and Stains. An excellent preparation for removing grease-spots and stains from carpets and clothing is made of two ounces of aqua of ammonia, two ounces of white castile soap, one ounce of glycerine, one ounce of ether. Cut the soap fine; dissolve in one pint of water over the fire; add two quarts of water and the other ingredients. For washing soiled garment, mix with water in the proportion of a teacupful to one ordinary sized pail of water. For removing spots, use a sponge or clean flannel cloth, and with a dry cloth rub as dry as possible. Woolen goods may be made to look bright and fresh by being sponged with this. German journals allude to the efficacy of „benzole magnesia“ as a grease eradicator. It is prepared by saturating calcined magnesia with benzole. A little of this powder rubbed on a greasy stain on paper or any fabric will remove it, but old stains may require a repetition of the process. The mixture is said to be excellent for cleansing windows.

Popular Science News.

Falskhed slaar sin egen Herre paa Halsen. En Soldat i St. Petersburg standsede en Dag i en af Sta-

dens Smaagader og figede ind i hver Butik, som om han søgte Noget.

Endelig spurgte en Handlende ham om, hvad han søgte.

„Na!“ sagde Soldaten, og tog en Rubel op af Lommen, „for otte Dage siden laante en Kjobmand her i Gaden mig en Rubel, men nu, da jeg kommer for at betale den tilbage, kan jeg ikke huske, hvor Manden bor!“

Alle forundrede sig over Soldatens Uriglighed, men Ingen havde Mod til at erklære Rublen for sin, indtil endelig en meger gjerrig Kjobmand, der tillige var en Bedrager, udbrød:

„Ja vist, det er mig, min Ven, nu husker jeg det; det er mig, som laante dig den! Lad mig faa den!“

„Ja, det var ogsaa Dem!“ raabte Soldaten og gav ham Rubelen, „nu husker jeg det tydeligt!“

Kjobmanden stak den i Lommen og vilde gaa ind i sin Bod, da Soldaten standsede ham.

„Ja, maa jeg faa faa min Imperiale (en stor Guldmunt) tilbage!“ sagde Soldaten.

„Hvilken Imperiale?“

„Jh, den jeg satte i Pant!“ lo Soldaten „der er da naturligt, at De ikke laaner et vildfremmedt Menneſte Penge uden Sikkerhed!“

Kjobmanden maatte indromme dette og betalte Soldaten Imperialen for at staa ren i sine Kollegers Dine.

(For Ungd.)

Rebus.

d = , r 10 n 11 $\frac{mcb}{83}$ 12.

Oplosninger til No. 2.

No. 251. Stat. Kat. Tak.

(Oplosning indsendt af D. R. J., Red Wing, og Mrs. J. E., Story City).

No. 252. Veil, vile, Levi, live.

Enhver Abonnent paa „For Hjemmet“, som inden 31te Marts forstkommende indsender sin Kontingent (\$2.00) for 1885 (og samtidigt opgjør sin Restance, om han skylder Noget), faar sig tilsendt en af de Præmier, som er nævnt i No. 1 Side 30. Hvis Abonnementen ikke nævner, hvilken Præmie han foretrækker, vil No. 2 blive sendt. Pengene bør sendes paa en betryggende Maade, saa de ikke blive borte undervejs.

Adresse:

R. Thronbjerg, Box 1014, Decorah, Iowa.

Indhold: I Skumringen. — Fru Tidrikke Brandt, født Ottesen. — Et helligt Billede. — From Iowa's Auditor of State. — Professor Dr. Christopher Hansteen. — Mekka og Medina. — Søhelten Peder Tordenstjold. — Aaben Brevveksling. — Blandinger. — Nytt og Gammelt.

R. F. B. Portman,
JUSTICE OF THE PEACE,

ATTY. AT LAW, NOTARY, REAL ESTATE.

Office over Klopps Drug Store, DECORAH, IOWA.

C. R. WILLETT.
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEY'S AT LAW,

DECORAH,

IOWA.

Hans Johnsen,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidstler etc.,

forfærdiger i sit eget Værksted efter Bestilling alle Slags Buder, Sæleringe etc.

Decorah, - - - Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA.

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffeovne samt
Robber- og Blikvarer, Gaardsredskaber og Værktøi, Bygningsmaterialier,
saasom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt ogolie.

Robber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

E. CUTLER

ATTORNEY AT LAW & General Insurance Agent
Office in Adams Block.

DECORAH, IOWA.

T. E. Egge,

NOTARIUS PUBLICUS, udfærdiger Skjøder, Pan-
teobligationer, Føderaadskontrakter etc. Auditors
Office i Courthuset,

DECORAH, IOWA.

J. T. RELF.

PHOTOGRAF,

handler med Kammer, Lister, Albums, Fløiels-Indsatninger, Stereoskop-Billeder etc

Gamle Billeder kopieres.

Smaabørn photograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retucherer af den udmærkede Retoucher, Hr. Eugene Austin. Aflæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerhs Drugstore,
Decorah, Iowa.

Læs dette!

Af „For Hjemmet“s 27de Bind, som blandt meget Andet indeholder den udmærkede Fortælling „Pigen fra Norge“ af N. Munch, er et Hefte bestaaet for nær ind til Texten, men det kan læses. Dette Bind (12 Hefter, over 350 Oktavsider) sendes derfor portofrit for 35 Cts. (ikke halv Pris.)

Adresse:

A. Thronsen, Box 1014, Decorah, Iowa.

99 CENT STORE 99

For Galanteri-Barer, Guldstads, Solvtot,
Billed-Hammer,
etc. - - - etc. - - - etc.

Familien Heldringen,

en udmærket, kristelig Fortælling af Eugenia v. Miklaff, 17 mindre Fortællinger, forskellige Biografier og meget andet Læsestof, (24 Hefter = 1 ældre Aargang af „For Hjemmet“) sendes portofrit for \$1.50.

Adresse R. Thronsjen, Decorah, Iowa.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilfalds Brillor de bedste i Handelen. Lomme- og Stue-Uhre repareres smukt. Tæt ved Post Office, Decorah, Iowa.

6 tidligere Bind af „For Hjemmet“,

indeholdende flere store og en Mængde mindre Fortællinger (72 Hefter, over 2,100 Otkantsider med Titelblade og Registre til hvert Bind) sendes portofrit eller pr. betalt Express til hvilken som helst Adresse her i Landet for \$5.00. (Enfælte Bind kunne ogsaa sendes til Norge og Danmark for \$1.00 Stykket).

Adresse:

R. Thronsjen, Decorah, Iowa.

Day Brothers Lumber-Yard

Sælger Lumber i Stort og Smaat, Bath's, Shingles, Sash, Doors & Blinds, Tagrender og Bygningspapir. Hele Jernbanevogn-Ladninger leveres til lave Priser.

Tæt ved Jernbane-Depotet, Decorah, Iowa.

K. I. HAUGEN.

Dealer in

GENERAL MERCHANDICE,
Decorah, - - - Iowa.

Decorah Business College

tilbyder et omfattende praktisk Kursus for \$30.00 (Terminens Længde efter Enhvers Behov). Man kan begynde naarsomhelst hele Aaret igjennem, og Skolen har ogsaa en Klasse for Damer. Bestyreren er en Bogholder med 35 Aars Praxis. Skolens 9de Aars - Cirkulær sendes til Enhver, som derom henvender sig til Bestyreren

JOHN R. SLACK.

Iver Larsen
sælger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
i Brødrene Gulliksons forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah = = Iowa.

Vi kan tilraade vore Læsere
at kjøbe sit Skotoi hos

L. M. ENGER,
respektabel Skohandler,
2den Dor Vest for 1st National Bank,
DECORAH, - - - - - IOWA.

11 7.

DECORAH MANUFACTURING COMPANY,

Decorah, - - - Iowa.

Fabrikerer Bægter af alle Størrelser fra 600 lbs til 10 Tons Capacitet;
Gryder fra 25 til 75 Gallons; Arbeids-Vogne i 2 Størrelser. Udfører alt
Slags Fabrik-Arbejde og Støpning i Jern og Messing, samt reparerer Far-
M a s k i n e r, Damp-Maskiner, og M:lle-Maskiner hurtigt og paa rimelige Be-
tingelser.

Den interessante Fortælling „Fater Clements“, Gustav Vasa
Historie og meget andet Læsestof (12 Hefter, 18de Bind af „For Hjemmet“)
fendes portofrit for \$1.00.

Tvoelddgamle Sange fornnyede („Tolvtalstien“ og „deng yldne ABC“,
fendes portofrit for 10 Cts.

Adresse: R. Thronsfen, Box 1014, Decorah, Iowa.

R. D. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. **DECORAH IOWA**

G. I. Wendling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alleslags Hjoretoier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Berksted paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedre) og for en Termin i Forhold. Koft billig.

Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

E. P. Haugen,

— Eier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg har fikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Insription feilsfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Hr. J. W. Soy, Thorvald Ropsland O. G. Arnesen og M. W. Kidder.

E. P. Haugen.

~~~~~
Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedstiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Insription samt nærmeste Fragt-Office.

E. P. Haugen.

F. N. EGGE,

Smedeverksted, Water Street, lidt Vest for Woolen Factory, Decorah, Iowa.

Hestestoning, Reparation af Plouge og alle
Slags Gaardsredskaber,

samt Alt til mit Fag henhørende Arbeide udføres billigt og forparligt.